

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja: Uredniški odbor / Odgovorni urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 475
Tekoči račun pri Komunalni banki Kranj št. 61-KB-1-Z-136 / Izhaja v ponedeljek in petek / Naročnina: letna 800, pollet. 300, mesečna 50 din

POTROŠNIŠKI SVETI V TRŽIČU

Začeli so

Na področju občine Tržič je bilo izvoljenih 22 potrošniških svetov pri trgovskih poslovalnicah, pekariji in mesarskem podjetju. Občinski ljudski odbor je že pred meseci sprejel Odlok o ustanovitvi svetov in Pravilnik o njihovem delu, toda doslej noben svet potrošnikov še ni resno začel. Zato je predsednik Sveta za gospodarstvo sklical izvoljene svete te dni na poseben sestanek, kjer jim je še enkrat tolmačil pravice in dolžnosti in obseg njihovega dela. Razprava, ki se je udeležilo 50 izvoljenih članov svetov, je bila zelo živahna, ker so člani kritično razpravljali o trenutnem stanju ter dali mnoge predloge in pripombe. Izgleda, da izvoljeni sveti zato niso začeli z delom, ker je bilo ponekod premalo začetniške iznajdljivosti. Sama razprava na sestanku je pokazala, da lahko v našem komunalnem sistemu postanejo potrošniški sveti pomembna opora pri reševanju raznih problemov v trgovini. Zelo umestna je bila pripomba tržnega inšpektorja, da se ne pristopa k odpravljanju napak na pristojnem mestu takoj in odkrito, pač pa se pojavljajo razna gesla na mestih, kjer to ne spada. Sveti potrošnikov naj bi tesno sodelovali z državnimi organi in vodstvom poslovalnic oziroma podjetij in uspehi ne bodo izostali. Predlagano je bilo, naj bo trgovinska poslovalnica pri kolo-dvoru v Tržiču odprta tudi ob sobotah popoldne. Drugi člani izvoljenih svetov so grajali pomanjkanje kruha v pekarijskih poslovalnicah ob sobotah popoldne in so zahtevali, da se spet začne peči kruh-šterovec v poslovalnici pri Vilfanu. Drugi so spet sodili, da se neenotno zaračunava usluga pri peki kruha. Če so pritožbe upravičene, bo ugotovil tržni inšpektor.

Nedvomno bodo tržiški potrošniški sveti začeli resno z delom in bodo moralj obravnavati širše probleme blagovnega prometa in dajati pobudo za izboljšanje proizvodnje in preskrbe.

J. V.

Izpopolniti bo treba preventivno zdravstveno službo

Več odločnosti!

V kranjskem okraju je 43.628 aktivnih zavarovancev, vseh članov pa je 92.781. Stalež bolnikov je še vedno zelo visok, posebno v nekaterih podjetjih. Marsikje ti izostanki niso najbolj upravičeni. Zato je naloga delavskega upravljanja in upravnih organov v socialnem zavarovanju, da poostre kriterij za sprejem v stalež in kriterij za koriščenje fonda za socialno zavarovanje.

Najpogostejše so bolezni dihalnih organov (27,7%). Vzrokov za to je več, predvsem slabo zaščiteno delo v tovarnah, vlaga, visoka temperatura, nečist zrak, para, plini, prah, pomanjkanje sončne svetlobe, prenatrpana stanovanja itd. Na drugem mestu so poškodbe pri delu (11,8%). Temu je v veliki meri kriva nezadostna tehnična zaščita naših obratov, dotok kmečkega prebivalstva v industrijo, pritegnitev ženske delovne sile v industrijo, preutrujenost polproletarcev ipd. Razveseljivo pa je dejstvo, da je v zadnjem času teh poškodb vedno manj, kar je pripisovati strožjemu izvajanju zaščitnih predpisov. V bivšem radovljiskem okraju je največ poškodb zabeleženih v črni metalurgiji, nato v kovinski, gradbeni in elektrotehniški dejavnosti. V nekdanjem kranjskem okraju pa je bilo največ obratnih neugod v tekstilni, elektrotehnični in v lesni industriji ter v gradbeništvu. Poškodbe izven rednega dela so na šestem mestu.

Pogoste so tudi bolezni kosti (revmatizem), prebavil, kože in podkožja. Slednjim je vzrok prejemna osebna higiena. Bolezni prebavil povzročajo zlasti neredno prehranjevanje in pa prehranjevanje po menzah. Vzroki za to so še: slaba preskrba s pitno vodo, nehigienična stranišča in gnojišča, kakor tudi nepravilno ravnanje z živili.

Zelo pogost pojav pri našem prebivalstvu je tudi slabo zobovje, kar je posredni vzrok za številna druga obolenja. To v precejšnji meri vpliva na rast in telesno odpornost, zato bo potrebno uvesti sistematično zdravljenje že pri šolski mladini in zagotoviti potreben zdravstveni kader.

Zivčne bolezni zavzemajo osmo mesto, porodnice deveto, bolezni čutil deseto in novotvorbe enaindvajseto mesto.

Razvoj zdravstvene službe se v današnji dobi vse bolj usmerja k preprečevanju bolezni, vendar statistike trenutno še vedno dokazujejo ogromne izdatke za zdravstvene storitve v kurativi. Ti stroški bi se s časom nedvomno precej zmanjšali, če bi posvetili več pažnje preventivni zdravstveni službi. Predvsem bi bilo treba izpopolniti inšpekcijsko službo.

Vsi občinski ljudski odbori bodo morali čimprej preiti k energičnejšim ukrepom za ohranitev ljudskega zdravja. Da bo to delo uspešno, je potrebna (Nadaljevanje na 2. strani)

ZE AJDA ZORI...

Brž ko začne ajda zoreti, pomeni, da je jesen pred durmi

Posebna izjava za lokalni tisk dr. Koste Todorovića

Otroško paralizo je možno omejiti

Kaj so pokazale analize o dosedanjih epidemijah otroške paralize pri nas in v svetu. — Kakšni so najučinkovitejši ukrepi za preprečevanje nastopa te bolezni.

— Pravi značaj otroške paralize — poliomielitisa — je bil dolgo nepoznan, — je izjavil znani znanstveni delavec akademik prof. dr. Kosta Todorović, upravnik Infekcijske klinike v Beogradu v posebnem razgovoru. —

— Dolgo so mislili, da ta bolezen ni nalezljiva. Toda ko je 1909. leta dunajski znanstvenik Landsteiner uspel z okuženo snovjo s trupla zaradi otroške paralize umrlega otroka to bolezen povzročiti na opici, je bilo dognano, da je ta bolezen brez dvoma nalezljiva.

Danes vemo zanesljivo, da povzroča otroško paralizo najmanj tri vrste posebnega virusa, neke zelo zelo majhne klice, ki se z navadnim mikroskopom ne dajo videti, pač pa moremo opaziti njihovo obliko samo v tem primeru, če jih z elektronskim mikroskopom povečamo okrog 20.000 ali še večkrat.

— da obolenje povzročeno z eno vrsto ne napravi istočasno odpornost, imunost, dejansko zaščito pred obolenostjo, povzročeno z virusi drugih dveh vrst. Za otroško paralizo zbolijo odrasli in starejši ljudje. Pri njih poteka bolezen še teže kot pri otrocih.

KATERI LJUDJE SO NAGNjeni K OTROŠKI PARALIZI

Nagnjenje k obolenju otroške paralize ni pri ljudeh vseh ras in prebivalcih vseh krajev sveta in v vsakem času leta enako veliko. Pri našem podnebnju se začne bolezen javljati v večjem obsegu konec poletja, doseže pa višek sredi leta — julija in avgu-

sta in se na jesen in zimo znatno zmanjša.

Povzročitelji otroške paralize se drže v inficiranih in obolelih ljudeh več dni, tudi po nekaj tednov po ozdravljenju. Virus prodre v človekovo telo najpogosteje skozi usta s postano hrano in vodo, oziroma z umazanimi rokami, čisto podobno kakor se prenašajo druge kužne klice — povzročitelji znanih črevesnih infekcij, griže, tifusa, paratifusa in drugih. Razen tega se virus lahko prenese v človekovo telo z majhnimi kapljicami sluzi iz bolnikovega žrela, nosa in ust. Ni pa točno

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naš razgovor Na Dovjem ni divjih lovcev

Razgovor s tajnikom dovške lovske družine

Na vrsti je bila popularna tema letošnjega leta, s katero so se ukvarjala sodišča po Gorenjskem: prepovedano uničevanje divjadi. Tajnik Lovske družine na Dovjem tov. Ervin Klančnik je nekako ponosno pripomnil, da v karavanskih loviščih, za katera oni skrbijo, ni divjih lovcev, ampak so vsi, ki se aktivno ukvarjajo z lovom, včlanjeni v lovske družine. Ta šteje sedaj 25 rednih in enega častnega člana.

nica je izgubila sled za svojo materjo in jo onemogla iskala po gozdu. Tako so jo dobili graničarji. Ko so jo našli, so jo odnesli starešini družine Maksu Rabiču. Ta jo je vzgojil in ko je toliko zrasla, da je lahko sama skrbela zase, odnesel — nazaj v lovišče. Menda mu je bilo kar nekam hudo po njej.

SKRB ZA RAZVOJ LOVIŠČA

Ne le, da redno nosijo divjadi sol in postavljajo stojšča, kamor nosijo pozimi krmo prestradanim živalim. Tudi roparice preganjajo. V tem se odlikuje zlasti Janez Pavlovič, pred katerim beže kune in lisice kilometre daleč, pa jih le iztakne.

V SKUPNOSTI JE MOČ

Da to pravilo za dovške lovce ni navadna fraza, so dokazali s tem, da so za Zlatorog, ki ga grade Lovska, Ribiška in Planinska zveza Slovenije v Ljubljani, žrtvovali že okrog 20.000 dinarjev. To je vsekakor prispevek, ki so nanj lahko ponosni, zlasti še, ker nimajo namena samo pri tem ostati!

Se za nekaj so se odločili: starejši lovci naj bi pripravljali svoje mlajše tovariše na izpite. To priča o visokem razvitem tovarštvu v dovški Lovski družini. Sploh pa — težav se ne boje in upajo, da bodo v svojem lovišču še marsikaj popravili in izboljšali. — Ne kaže drugega, kakor da jim verjamemo in jim zaželimo še mnogo uspehov.

J. S.

ODPORNOST VIRUSA OTROŠKE PARALIZE

Povzročitelj otroške paralize, čeprav neobičajno majhen, je neverjetno odporen. Ne more ga uničiti niti običajno dezinfekcijsko sredstvo niti temperatura 56 stopinj, ki v pol ure ali še prej uniči večino bakterij, ki nimajo odporne oblike. Virus ne propade niti pod vplivom temperature pod nič stopinjami ter ostane v ledu pri življenju.

Vsake vrste virus otroške paralize, pokaže kot povzročitelj bolezni neko svojo posebnost. Medtem ko eden povzročitelj obolenost velikega števila ljudi in je epidemičnega značaja, druga dva povzročata obolenja znatno manjšega obsega. Vse tri vrste virusov, ki so jih do sedaj raziskali, se razlikujejo še v tem, da medsebojno ne povzročajo tako imenovano križno imuniteto,

Sestanek jugoslovansko-avstrijske mešane komisije za ureditev pašnih pravic koroških kmetov

Jesenice, 5. sept. Na Jesenicah je bil danes dopoldne sestanek mešane komisije, v kateri so predstavniki jeseniške občine, Koroških agrarnih oblasti in zastopniki koroških kmetov. Razpravljali so o nekaterih vprašanjih v zvezi z ureditvijo pašnih in drugih pravic koroških kmetov na planinah ob jugoslovanski meji. Ti problemi so bili načelno rešeni z Gleichenberškim sporazumom, OL Kranj pa je že tudi sprejel ustrezne listine. Jutri se bo komisija sestala še s prizadetimi koroškimi kmeti.

—k—

Proslave začno že to soboto

Se dober teden nas loči od velikega delavskega praznika — proslave 20. obletnice velike tekstilne stavke Slovenije. Poročila iz vse Slovenije govori, da se delovni ljudje vneto pripravljajo na praznovanje in da se bodo slovesnosti v Kranju polnoštevilo udeležili.

Na Gorenjskem bodo začeli praznovati že to soboto. V Tržiču, na Jesenicah, v Škofji Loki in v Kranju so v teku zadnje priprave pri urejanju razstav, ki bodo otvorjene to nedeljo. Pripravljalni odbori pri občinskih odborih so za vsako občino posebej pripravili obširen spored proslav in prireditve.

V kranjski občini so pripravili zelo obširen program. Delovni kolektivi »Iskra«, »Tiskanina«, »Inteks«, IBI in »Sava« (v obratu na Gašteju, kjer je bil pred vojno Tekstilindus), bodo odkrili v dneh od 10. do 14. septembra spominske plošče, da se bo ohranil spomin na stavko še poznim rodovom. Prav tako bodo v prihodnjem tednu slavnostne seje delavskih svetov v vseh tistih tovarnah, ki so 1936. leta stavkale.

Med tednom se bodo zvrstile številne kulturno-prosvetne prireditve. Od prireditve v Kranju opozarjamo zlasti na otvoritev razstave »20 let tekstilne stavke«, ki bo v nedeljo ob 9. uri v prostorih doma JLA. V sredo, 12. septembra ob 20. uri bo gostovala v zgoraj dvorani Sindikalnega doma DPD »Svoboda« z Jesenic. Nastopil bo orkester in pevski zbor. V soboto, 15. septembra ob 20. uri bosta kar dve pomembni prireditvi: Prešernovo gledališče bo uprizorilo Ivana Cankarja

dramo »Hlapci«, društva TVD »Partizan« z vse Gorenjske pa bodo pripravila v Savskem logu telovadno akademijo.

V tednu pred glavno prireditvijo se bodo zvrstila tudi številna gostovanja kulturno-umetniških društev po ostalih krajih kranjske občine. V Goricih bo 8. septembra ob 20. uri nastopil Prešernov pevski zbor iz Kranja. Na Jezerskem bo v nedeljo popoldne gostovala »Svoboda« iz Goricih z igro »Sedmorica v kleti«. V Naklem bo prav tako v nedeljo priredila Svoboda iz Senčurja »Desetega brata«. V soboto, 8. septembra bo gostovala v Preddvoru »Svoboda« Kranj-center z igro »Straža na Renu«. V soboto bo tudi slovesna akademija v Zablanci, ki jo bo pripravil delovni kolektiv »Iskre«. V Podbrezjah, Dupljah, na Trsteniku, na Kokrici, v Predosljah, na Visokem, v Kokri, v Voklem, v Trbojah, v Mavčičah, v Bitnjah in v Besnici pa bodo to soboto, nedeljo, oziroma ponedeljek na sporedu k no predstave.

Osrednja prireditve bo 16. septembra pod vasjo Rupa ob Repenšćici. Ze ob 5. uri zjutraj bodo godbe po vsem Kranju zaigrale budnice. Nato bo od 8. do 10. ure koncert godb iz Kranja, Tržiča, Jesenic in Javornika na prireditvenem prostoru, ob 10. uri pa bo veliko javno zborovanje, na katerem bo govoril pokrovitelj prireditve, član Izvršnega komiteja, Centralnega komiteja in član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka. Od 14. ure dalje pa bo zabavni spored, v katerem bodo nastopili pevski zbori, orkestri, zabavni orkestri, balet, športniki itd.

Otroško paralizo je možno omejiti

(Nadaljevanje s 1. strani)

dokazano, če more virus prodreti skozi na videz zdravo človekovo kožo.

Ko virusi prodrejo v telo, jih kri raznosi v vse organe. V živčnem tkivu se zadržijo posebno v hrbtnem mozgu in povzročajo poškodbo celic in živčnih vlaken, ki izhajajo iz hrbtničnega mozga in oživčujejo določene mišice. Zaradi tega pride pri ljudeh, ki so okuženi z virusom otroške paralize, do preobčutljivosti posameznih delov telesa, potem pa do omrtnitve in paralize posameznih mišic in celih udov.

KAKO SE VIRUS IZLOČA

Virus se izloča iz človekovega telesa največ z izmečki. Takoj ne pogine, pač pa se nekaj časa drži pri življenju in na različne načine preide v druge ljudi, preko blatne obutve ali umazanih rok, raznašajo jih muhe in drugi insekti, ki posedajo po hrani ipd. Virus se lahko prenese preko okužene vode, v katero pridejo kužne klice iz izmečkov bolnega organizma.

Medtem ko je poliomielititis že davno znana bolezen, je danes v podrobnosti nezadostno pojasnjena infekcijska bolezen. Posebno velja to za pojav tako imenovanih nezadostnih infekcij.

— Kaj so v bistvu nezadostne ali kakor se v znanosti imenujejo inaparentne infekcije? — smo vprašali.

— To so v bistvu infekcije, — je odgovoril akademik Todorović, — ki pa ne dajo od sebe niti enega pomenljivega znaka bolezni, po katerem bi mogli bolezen zaznati ali odkriti.

Glede na znanstvena odkritja je nedvomno potrjeno, da lahko človek oboli in preboli otroško paralizo brez zaznavnih znakov slabosti ali utrujenosti in število nezadostnih okužb je v posameznih epidemijah različno. Na enega bolnika z vidnimi znaki pride na sto in tudi na tisoče in več inficiranih ljudi.

KAKO DOSEČI USPEŠNO ZASČITO

Akademik Todorović je na koncu izjavil, kako bi predvsem v vaseh in v oddaljenih krajih mogli urediti uspešno zaščito pred boleznijo.

TE DNI PO SVETU

JESEN JE pred durmi in z njo tudi živahnija politična dejavnost.

V PONEDELJEK je odpotovala v Prago jugoslovanska parlamentarna delegacija, katero vodi predsednik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinko. Naša parlamentarna delegacija bo vrnila obisk češki skupščini, katere delegacija je spomladi obiskala našo državo.

Na prvem svečanem kosilu, katerega je naši delegaciji priredil Zdenek Fierlinger je tov. Miha Marinko v odgovoru na zdravico dejal, da si naši poslanci želijo ogledati češke razmere in jih kritično presojati. Dejal je: »Moram povedati, da se zelo nagibamo h kritičnosti. Zagotavljam vam pa, da bo naša kritika dobrohotna in da bomo spoštovali vaše tradicije in izkušnje. Češkoslovaški narodi imajo toliko moči, da bodo tudi zunanjemu svetu lahko marsikaj pokazali, kar je zanimivo in koristno za splošne cilje socializma. Praksa čedalje bolj kaže, da je graditev socializma težka stvar, za katero ni mogoče vzeti šablone in je odvisno od pogojev in zgodovinskega razvoja posamezne države.«

TE DNI je prispela v Beograd tudi delegacija poljskega Sejma.

Na slovesnem kosilu, ki ga je priredil poljskim parlamentarcem sekretar Zvezne ljudske skupščine Mitar Bakić je dejal, da prispevajo obiski raznih delegacij k boljšemu in vsestranskemu spoznavanju narodov in boljšemu razumevanju njihovih teženj. Poudaril je, da se prijateljsko sodelovanje poljske in jugoslovanskih narodov uspešno razvija na vseh področjih. Izrazil je željo, da bi se že doseženi rezultati stalno boljšali in da bi obdobje nesporazuma v odnosih med Poljsko in Jugoslavijo čimprej izginilo iz spomina.

KOT POROČAJO, so se v Atenah pojavili letaki ilegalne organizacije, imenovani »Narodni bataljon za osvoboditev Cipra.«

Borba Ciprčanov, tako pravi letak, terja združitev vsega naroda. Bataljon ne bo čakal križem rok, če bo prišlo na Cipru do novih obdobj. Zapreti je treba vse tuje propagandne centre in bojkotirati britansko blago.

PREPOVEDANA CIPRSKA Komunistična partija je zahtevala sinoči, da preneha britanska politika nasilja na otoku in se obnovi premirje. V letakih, ki jih je poslala krajevnim časopisom, zahteva Komunistična partija, da skličejo reprezentativno konferenco vsega otoka, prouče položaj in najdejo skupen program za ureditev problema. Le-ta tudi zahteva izpustitev pregnanega nadškofa Makariosa in drugih, hkrati pa izpustitev vseh političnih ječnikov in ustavitve smrtnih kazni kot prvi korak do splošne amnestije. Partija zahteva tudi ukinitve izrednega stanja in množičnih kazni, kot so kolektivne globe, s tem da se ponovno dovoli delo prepovedanim organizacijam, med katere sodi tudi Komunistična partija.

— Uspešno zaščito moremo doseči tudi s preprečevanjem dotika z bolniki in njihovimi izločki — izpljunki in izmečki. Če bi, recimo, bolnikov izloček takoj dezinficirali z apnenim mlekom, močnejše raztopino kalijvega bipermanganata ali s kakim drugim močnim razkuževalnim sredstvom, bi mogli doseči, da ne bi niti eden kužni delec, niti posredno niti neposredno, uspel priti v bližino ljudi. V tem primeru ne bi bilo nevarnosti, da bi se bolezen prenesla v okolico.

Treba je imeti pred očmi, je dodal prof. Todorović, da tudi slabo hranjen, izžupan organizem ali organizem, ki je izpostavljen različnim nezadovoljivim pogojem, operacijam, dolgemu sončenju, utrujen zaradi dolgega pešačenja, plavanja, veslanja in podobno, da je tak organizem mnogo bolj sprejemljiv kot zdrav in spočit. Razumljivo je, da bodo virusi mnogo laže in hitreje prodri v notranjost telesa, če je že kakšno obolenje ali želodca ali črevesja, zato ker obolenja sluznica mnogo laže prepušča viruse kot zdrava.

Osebna higiena, posebno skrb za čistost rok, hrane, pitne vode, potem uničevanje muh in drugega insekta, ki lahko prenaša viruse otroške paralize, prav tako spadajo v potrebno in zelo učinkovito zaščito. — je zaključil izjavo akademik dr. Kosta Todorović.

A. M.

Slovenski koroški otroci na našem morju

18. avgusta je prispela v Jugoslavijo skupina 32 koroških otrok. Že na Jesenicah jih je pričakala upravna kolonija tov. Marija Rajner, ki jih je skupno z vzgojiteljico pospremila v počitniški dom »Vladimir Nazor« v Crikvenici. V Ljubljani so se koroški otroci pridružili tudi otroci iz Ljubljane, Kamnika, Domžal, Vrhnice in Borovnice. Za koroške otroke v koloniji lepo skrbi »Klub koroških Slovencev« iz Ljubljane, ki jih je obdaril.

Gorenjski pionirji, ko se bodo koroški otroci 8. septembra preko Gorenjske vračali domov, pričakajte jih na železniški postaji v Kranju ter jih pozdravite! Veseli bodo vaše pozornosti, saj bodo tako spoznali, da slovenski pionirji mislijo tudi na slovensko mladino onstran Karavank.

UPRAVNI ODBOR GORENJSKE OBLAČILNICE KRANJ

razpisuje:

mesto poslovojdje v novo ustanovljeni krojaški in šiviljski delavnici na Jesenicah.

Pogoj: krojaški mojster z večletno prakso v stroki in vodstvu manjšega obrata. — Za isto delavnico sprejememo tudi več krojaških pomočnikov samostojnih delavcev. V poštev pridejo le iz okolice Jesenic z lastnim stanovanjem. — Nastop službe s 1. oktobrom 1956. — Zglasite se pisмено ali osebno na upravi podjetja Gorenjska oblačilnica Kranj, Cankarjeva 10.

LJUDJE IN DOGODKI

„Komite petih“ in Naser

Ob pogajanjih v Kairu

Ni dolgo tega, ko se je bila začela v Londonu konferenca štiriindvajsetih »izbranih« držav, ki naj bi za okroglo mizo rešila sueški problem, ki je razburkal del svetovne javnosti spriču nacionalizacije družbe Sueškega prekopa. Začetek konference, ki je bil v znamenju topov, reaktivnih letal, in oboroženih divizij, ni obetal kdove kakšnih sadov. No, sadov tudi ni bilo.

Vendar nemirno vzdušje se je proti koncu konference nekoliko poleglo. Sprejet je bil sklep, sicer večine 18 dežel, da se osvaja Dullesov načrt rešitve sueškega vprašanja, ki predvideva internacionalizacijo te pomembne prometne vodne poti.

Nastalo je vprašanje: kako sedaj posredovati stališče držav, ki so sodelovale na londonski konferenci, Egiptu in njegovemu predsedniku Naserju, ki na konferenci ni bil zastopan.

Našli so obliko. Izvolili so »Komite petih« (avstralskega ministrskega predsednika Menziesja, ameriškega zunanjega ministra Dullesa — katerega v Komiteju zastopa njegov zastopnik, — švedskega veleposlanika Mägglöfa, etiopskega zunanjega ministra Haptewolda in iranskega zunanjega ministra Ardalanaja), ki naj bi šel tolačit sklepe konference v Kairo.

In — v ponedeljek so člani Komiteja prileteli v egiptovsko prestolnico.

»Tipanja« so pričela. Do danes, ko to pišemo, so imeli že tri sestanke. O

razgovorih na teh sestankih ni nekih senzacionalističnih vesti. Predsednik egiptovske republike Naser je z zunanjim ministrom Mahmudom Favzijem in svojim političnim svetovalcem Ali Sabrijem, pozorno poslušal predloge

ODLOČNOST — NASER

Komiteja. Vendar z rezervo. Naser je namreč dejal: »Ni govora o tem, da se bomo pogajali, marveč se bomo zgolj pogovarjali.«

Ponovno je utihnila pesem mladinskih delovnih brigad

Kot v drugih krajih je tudi mladina našega okraja z veseljem sprejela vest, da bodo ponovno organizirane mladinske delovne akcije. Na okrajni komite LM so prihajala pisma mladine in tudi starejših in vsi so izražali isto željo: Vse priprave so bile izvedene z veliko naglico, ker investitorji niso vedeli, ali bodo za objekte, ki so jih delale brigade, odobrena sredstva. To je bila osnovna ovira, saj mladina skoraj do zadnjega dne ni vedela, kje bo delala. Otežkočeno je bilo zbiranje prijav, formiranje brigad in razporejanje na delovišča. Z naglico se je zbirala oprema, nastajale so tudi druge ovire, toda danes lahko s ponosom trdimo, da so vse brigade presegle vsa še tako optimistična napovedovanja. V okraju je bilo formiranih 11 mladinskih delovnih brigad, sestavljenih iz vajeniške, srednješolske, kmečke in delavske mladine. Razporejene so bile na sledečih objektih: na cesti Koprivnik—Gorjuše so delale v treh izmenah MDB »Stane Žagar«, »MDB Miha Marinko« in X. MDB. Na otoku Stenjak pri Pulji so prav tako v treh izmenah delale MDB »Ivana Slavca-Jokla«, MDB »France Prešeren« in MDB »Franc Perovšek«. Na gradnji ceste Lipnica—Jelovca sta delali v dveh izmenah MDB »Matija Verdnik« in MDB »Boris Kidrič«. Na cesti Tupaliče—Možjanca sta prav tako v dveh izmenah delali MDB »Ratitovec« in MDB »Boris Zihertl«, pri gradnji vodovoda v Stražišču pa je delala MDB »Ivan Cankar«. Delo na vseh objektih

je za letošnje leto zaključeno, le na otoku Stenjak ostane del brigade do 15. septembra. Razen teh brigad je nekaj kmečke mladine delalo v brigadi mladih združnikov Slovenije v celjskem okraju. V vseh brigadah je sodelovalo 739 brigadirjev in brigadirki, ki so opravili 20.692 delovnih dni, vrednost izvršenih del pa znaša nad 7 milijonov dinarjev, kar je izredno pomemben prispevek k izvedbi letošnjega družbenega plana. Za izredne uspehe na gradiliščih in delu na vzgojno-političnih vprašanjih, je OK LMS brigade pohvaljeval in dajal naziv udarne brigade. Od vseh, kolikor jih je delalo na gradiliščih so bile tri brigade v enem mesecu proglašene za trikrat udarne, pet brigad je bilo dvakrat udarnih, ena je bila enkrat udarna, dve pa sta bili pohvaljeni. Tudi najboljši brigadirjev so sprejemali visoka priznanja. Tako je bilo v vseh brigadah proglašeni 112 udarnikov, 137 pa je bilo pohvaljenih. V vseh brigadah smo imeli izredne primere delovnega poleta. Ni bilo dela, pa naj bo to najbolj skalnato področje, delo v močvirnatem terenu in drugod, ki ga niso brigadirji z uspehom premagali. Vse brigade so vsak dan presegle normo, ki ni bila nižja kot pri stalnih delavcih. Nekatere brigade, zlasti še čete so dosegle normo tudi do 300%, v MDB »Stane Žagar« pa je bila grupa brigadirjev, ki je dosegla rekord letošnje akcije in v enem dnevu presegle normo za 400%. Pri delu je bila tudi vrsta predvidenih in nepredvidenih težav, ki jih je včasih povzročila slaba organizacija dela in druge pomanjkljivosti. V Predvoru se je zgodil primer, da so brigadi enostavno odpovedali krampi, politične organizacije jim niso nudile nobene pomoči, gozdni revir pa je kljub opominom uprave za gozdarstvo OLO in OK LM slabo skrbel za strokovno vodstvo na gradbišču. Na večini akcij je bilo pomanjkljivo strokovno nadzorstvo, nekatere zaradi tega, ker niso verjeli, da bodo brigadirji tako dobro delali, na otoku Stenjak in še nekaterih gradiliščih je primanjkovalo orodja in mehanizacije. Vse ovire in težave so brigade uspešno premagale, skrbeli so za sodelovanje z ljudmi, z dobro organiziranim vzgojno-političnim delom pa krepili lastni kolektiv. Na Koprivniku — znani partizanski vaseci so brigadirke MDB »Stane Žagar« šle pomagat sosedom plet njiye, brigadirji so nekje pomagali spravljati seno in še vrsto primerov bi lahko navedli, saj niso bili redki primeri, da so ljudem prihajale solze v oči, ko so se poslavljali od brigadirjev. O vzgojno-političnem in zabavnem življenju naj povemo le to, da je bilo v vseh brigadah nad 200 političnih informacij, 52 predavanj iz različnih področij, organiziranih je bilo 117 športnih srečanj, 9 kulturnih prireditelj, 10 izletov itd. Brigade so dnevno prejemale časopise, 8 brigad je imelo svoje radijske aparate, obiskani so bili s filmi, kulturnimi prireditvami itd. Ta skromen pregled nam pove mnogo, vse dobre in slabe strani pa bodo osnova za uspešnejšo organizacijo delovnih akcij v naslednjem letu.

MARIJAN ROZIC

Ustanovitev Industrijske čevljarške šole

Hitro razvijajoča industrija na Gorenjskem terja iz leta v leto več kvalificiranih delavcev. Tovarni obutve »Planika« v Kranju in »Peko« v Trzinu sta si zagotovili potreben kader z ustanovitvijo Industrijske čevljarške šole, ki bo otvorena že v začetku tega šolskega leta. Pouk bo v dveh paralelnih razredih, in sicer: za Kranjčane v tovarni »Planika«, za Trzinčane pa v Trzinu. V razred »Planika« se je do sedaj vpisalo 21 učencev, od tega 17 deklet in 4 fantje, v razred tovarne »Peko« pa 19. Vpis zaradi preložitve začetka pouka še traja. Zaželeni so predvsem fantje in za marsikaterega, ki se odloča za poklic, je to lepa priložnost.

Tovrstna šola je prva v Sloveniji, ki bo vzgajala kvalificirane delavce

za industrijo obutve. Do sedaj so učenci čevljarške stroke obiskovali šolo za razne obrtne stroke, vendar način pouka ni ustrejal delu v industriji. Vsakdo, ki bo omenjeno šolo dokončal, bo imel potem še možnost za visoko kvalifikacijo. Pouk je teoretičen in praktičen. O učinci v »Planiki« že lahko povemo, da bo opremljena po najmodernejših principih. Učencem bo na razpolago tudi delavnica za praktično delo.

„ISKRA“ bo proslavila 20-letnico stavke

Za 20-letnico stavke tekstilnih delavcev bo kolektiv tovarne »Iskra« priredil v Zabnici 8. septembra ob 20. uri svojjo akademijo. V pretežni večini bodo pri izvajanju sodelovali člani kolektiva. Program bo posvečen borbi našega delavstva pred vojno, med okupacijo, pa tudi težki, a zmagoviti poti socializma.

Dne 10. septembra pa bodo ob 13.20. uri ob priliki odkritja spominske plošče, ob sodelovanju godbe na pihala iz Kranja, del tega programa ponovili pred člani kolektiva na dvorišču tovarne.

Ben

Obiski v „Iskri“

AMERIŠKA TRGOVINSKA DELEGACIJA V »ISKRI«

Ameriška trgovinska delegacija, ki se mudi v naši državi, je pred dnevi obiskala tudi tovarno »Iskra« v Kranju. Gostje so bili presenečeni nad kvalitetenimi proizvodi omenjene tovarne in odlično organizacijo podjetja. Delegacijo je vodil slovenski rojak g. Bučar.

OBISK ITALIJANSKE PARLAMENTARNE DELEGACIJE V »ISKRI«

V preteklem tednu je obiskala »Iskra« mešana italijanska delegacija, v kateri so bili člani italijanske Komunistične partije, poslanci in drugi državniiki. Predvsem so se zanimali za organizacijo podjetja in njegove proizvode. V tovarni so se zadržali približno 2 uri.

Več odločnosti!

(Nadaljevanje s 1. strani)

tesnejša povezava med občinskimi svetovi za zdravstvo, uprav. odbori zdravstvenih zavodov in okrajnim svetom za zdravstvo. Nujna naloga občinskih svetov je tudi izdelava perspektivnih planov, na podlagi katerih se šele lahko predvidijo sredstva za medicinski kader.

Upravni odbori zdravstvenih ustanov so se do sedaj premalo zanimali in premalo utemeljevali svoje potrebe. Na zborih volivcev je bilo zdravstvo vedno zadnje na vrsti, največkrat pa se o tem sploh ni govorilo. Sredstva so bila tako že razdeljena in za to dejavnost navadno ni prav nič ostalo. Tako je bila neodločnost marsikdaj vzrok, da je za zdravstvene namene zmanjkalo denarja.

I. A.

J. O.

Uspesna gradbena dejavnost

na področju tržiške občine

S preložitvijo občinske ceste proti Slapu je Tržič spet precej pridobil. Podaljšana Cankarjeva cesta, ki je bila letos tlakovana, je najlepša tržiška cesta, treba pa bo misliti tudi na primerno cestno (fluorescenčno) razsvetljavo. V izdelavi so načrti za novi betonski most za Dovžanom ob Cankarjevi cesti.

Gradnja trgovske stanovanjske hiše na Ravnah hitro napreduje. Do zime bo dovršeno tudi stanovanjsko poslopje Gozdnega gospodarstva ob Cankarjevi cesti. Zadrugi dom na Slapu je začelo graditi Gradbeno podjetje

Tržič. Napravljeni so načrti za novo poslopje pekarije v Tržiču in se bo gradnja začela še letos. Dela pri kanalizaciji in gradnja vodovodov po vaseh ter elektrifikacijska dela se nadaljujejo. Za občinski praznik je občina tlakovala Cankarjevo cesto, v rekordnem času je te dni občina asfaltirala tudi Kolodvorsko cesto.

Zelo lepi so novi nasadi ob blokih Cankarjeve ceste, seveda pa tudi tam dela še niso končana, ker je treba zgraditi še oporni zid za Virjem, urediti novo pot na Jožefov hrib in napraviti otroško igrišče ob blokkih. Za gradnjo zimskega drsališča za Virjem so priprave že v teku. Tudi zasebniki pridno gradijo nove hišice, vendar je treba grajati zidavo hiš v lastni reži, kajti v mnogih primerih je gradnja, ki jo opravljajo nestrokovnjaki nesolidna in so kasneje po tehničnem pregledu potrebna draga popravila.

In gradnja velikega vodovoda (Tržič-Brezje-Kovor-Naklo) Komisija za pobiranje prispevkov za gradnjo je imela že tri sestanke, kjer se je razpravljalo o organizaciji pobiranja prispevkov za gradnjo vodovoda. Sklepljeno je bilo, da je čimprej treba pripraviti vse potrebno za ustanovitev vodovodne skupnosti, potem pa zagotoviti izdelavo glavnega načrta za gradnjo tega velikega vodovoda.

J. V.

Tedenski gospodarski komentar

Živahen promet na tržišču

Meseca julija ni bilo opaziti na tržišču posebnih sprememb. Ponudba blaga je še vedno presejala povpraševanje, pa tudi zaloge so se zvišale. Vse to obeta, da bo prišlo na tržišču do ravnotežja. Isto kaže tudi analiza industrijske proizvodnje in cen ter primerjava dohodkov in izdatkov prebivalcev.

V prvih sedmih mesecih tega leta se je v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta, zvišala industrijska proizvodnja za 6%, iz česar je razvidno, da je le-ta začela naraščati, in bo po dosedanjih predvidevanjih in izračunih presejala proizvodnjo iz leta 1955 za več kot 10%. Povečanje splošnega indeksa proizvodnje je moč razlagati z dejstvom, da je julijska proizvodnja za 4% višja od proizvodnje v istem mesecu preteklega leta.

Vendar pa predvideno povečanje proizvodnje ni potekalo vzporedno s spremembami v strukturi proizvodnje. Še vedno je opaziti hitrejši porast proizvodnje investicijskega materiala od proizvodnje blaga za široko potrošnjo. Tako je v prvih sedmih mesecih tega leta v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta zabeležila elektroenergija dvig proizvodnje za 13%, proizvodnja premoga za 9%, elektroindustrija za 13%, kemična industrija za 18%, proizvodnja papirja za 44%, prehrambena industrija za 1%, medtem ko je proizvodnja tekstilne industrije ostala na isti višini.

Glede dohodkov in izdatkov prebivalstva je moč trditi, da je položaj v prvih sedmih mesecih zadovoljiv. V tem razdobju so namreč znašali dohodki prebivalstva preko 392 milijard dinarjev, t. j. za 7,2% več kot v istem razdobju minulega leta. To bi utegnilo ustrezati sorazmerju družbenega plana, ki predvideva povečanje dohodkov prebivalstva za 7%. Najvažnejšo postavko predstavljajo pač zasluzki — preko 180 milijard dinarjev. Na pokojnine, pomoči in podobne socialne datjave odpade okoli 64 milijard in na obrt okrog 9 milijard dinarjev.

Posamezne vrste dohodkov prebivalstva se gibljejo v glavnem po predvidevanjih, razen pokojnin, pomoči in socialnih datjav, pri katerih je zabeleženo povečanje, in obrti, čigar višina dohodkov je znatno nižja kot v preteklem letu. Nekateri omejitveni ukrepi (zaostritev kriterija ipd.) glede pokojnin in otroških doklad so se začeli izvajati že v februarju odn. od aprila dalje. Obseg gradbene dejavnosti je nekaj nižji, to pa je tudi glavni vzrok znižanja obrtniških dohodkov.

Neblagovni izdatki prebivalstva so povečani za 5,4% in znašajo okrog 87 milijard dinarjev.

Zaradi vsega omenjenega je bilo v minulih sedmih mesecih v primerjavi z istim razdobjem leta 1955 zapaženo znatno počasnejše gibanje kupnega fonda prebivalstva, ki je narasel le za 3,5%, kar ustreza s planom predvidenemu sorazmerju.

Cene so imele v prvih mesecih tega leta le skromen dvig. Veliko prodajne cene industrijskih proizvodov so se dvignile do julija za 1% in to v glavnem zavoljo podražitve delovnih postopkov in reprodukcijskega materiala. Pri porabi blaga široke potrošnje je bilo opaziti le nezaten padec cen. V juliju je bila splošna raven cen industrijskega blaga znižana za okrog 1%.

Pri kmetijskih proizvodih je bilo opaziti težnjo uravnovešenja, čeprav se cene še vedno rahlo dvigajo. Velikoprodajne cene so se v juniju dvignile za 6%. Strokovnjaki pa menijo, da bodo v bodoče začele cene rahlo padati, tako da bo letni indeks nekaj nižji od dosedanjega. Maloprodajne cene kmetijskih proizvodov so bile bolj ali manj na isti višini kot velikoprodajne cene.

Strokovnjaki smatrajo, da je sedanje stanje na tržišču ugodnejše od lanskega letnega. Navzlic temu pa ni prišlo v preteklem razdobju do povečanja stvarne potrošnje prebivalstva. Le-ta bo dosežena, brž ko bo prišlo do uravnovešenja na tržišču.

(JUGOPRES)

GOSPODARSKI TISK

»DELO IN VARNOST« — 5. ŠTEVILKA

Izšla je 5. številka strokovnega časopisa »Delo in varnost«, ki ga izdaja Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS v Ljubljani. To je prvi in edini list v državi, ki se bavi s perečimi vprašanji zvišanja produktivnosti in varnega gospodarjenja v industrijski proizvodnji, s problemi pravilne, znanstveno utemeljene organizacije dela, z vzgojnimi vprašanji kadrov v gospodarstvu in s problemi zdravstvene in tehnične zaščite pri delu.

5. številka časopisa prinaša naslednje članke: **Franjo Aleš:** »Višjo produktivnost z ustrežno organizacijo dela«, **inž. Ervin Perne:** »Delavec in časovne študije«, **prof. Ivan Bertonec:** »O metodi praktične izobrazbe vodilnega kadra v proizvodnji«, **inž. S. Pirc:** »Kdaj lestev, kdaj stopnice?«, **inž. Ludovik Kavc:** »Dvigalo naj ne bo giljotina v gradbeništvu«. Navodila za registracijo osebnih zaščitnih sredstev in varnostnih naprav ter registracijo proizvajalcev in prodajalcev teh sredstev. **Inž. Boris Gostiša:** »Prirodni brusilni in umetni brusilni koluti«.

Na časopis se posebej opozarjamo vsa industrijska podjetja, gospodarske organizacije in strokovnjake.

Dopisujte v „Glas Goranijske“

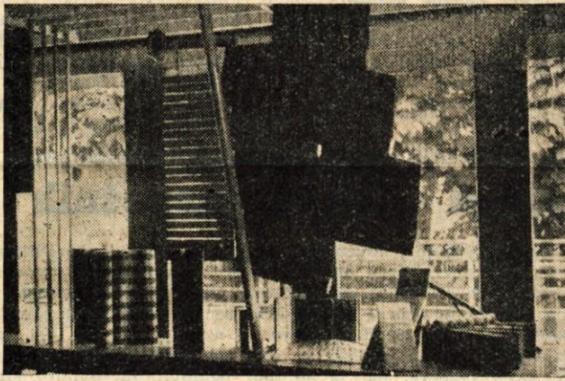
O razstavi Bled - commerce

Še malo in IV. sezonska gospodarska razstava na Bledu bo zaključena. Vendar se prereditelji že pripravljajo na V. razstavo, ki bo prihodnje leto ponovno na Bledu.

Doslej je obiskalo razstavo nad 60.000

ljudi, med njimi največ inozemcev.

V dnevih med Evropskim šampionatom v veslanju, pa sta na razstavi vzbujali posebno pozornost deklici iz Pirota v narodnih nošah, ki sta na razstavi tkali znane pirotske preproge.

Razstavni paviljon podjetja »Roleta« iz Kranja na Bledu

Nekje sem staknil hud prepil in glava mi je otekla kot melona.

Čeprav je zdravnik zadnja instanca, kamor bi šel prostovoljno, so bile bolečine tako hude, da sem se moral, hočeš, nočeš, po svoji svobodni volji odločiti zanj. In ker nisem eden tistih, ki rajonškim zdravnikom ne bi zaupali, sem se zatekel po pomoč v sektorsko ambulanto. Ustanove te vrste imajo namreč pred privatnimi ordinacijami to prednost, da se večidel zanimajo le za tisto bolezen, na katero jih opozoriš, medtem ko ti v zasebni ordinaciji pretipajo obisti in kaj vem še ter ugotovijo tudi take bolezni, o katerih še sanjal nisi, da bi sploh mogla biti.

Ko sem stopil v sobo, čezinčez popleskano z belo barvo, sem sedel na kraj klopi, ki je bila že izdatno natrpana. Podoba je bila, ko da sem padel v kak spiritalistični krožek. Vsi prisotni so namreč napeto poslušali razlaganje nekega suhca, ki je grozansko mahal z rokami in migal z ustnicami, kot da bi v resnici klical duha iz inostranstva. Pa ni bilo nič takega: čakajočim je namreč vneto predočeval prednosti suhih organizmov v primeri z debelimi, da so prvi bolj vzdržni v toploti in mrazu, v gladi in izobilju itd.

Sem pa tja so se odprla vrata in sestra v modri halji je poklicala pacienta, ki je bil na vrsti. Toda te vrste dinamika ni nikogar motila. Vsi so se zavzeto udeleževali zanimive debate.

Ko je suhi obmolnil, je povzel besedo pripadnik ogroženega sloja debeluharjev. Ta je spet pripovedoval o neslutnih prednostih debelejših (dejal je: močnejših) organizmov, češ da laže prenašajo predvsem mraz. Izmed nebioloških prednosti pa je bila po njegovem najvažnejša ta, da so močnejši (to besedo je poudaril) skoraj po pravilu dobrovoljniji, v družbi priljubljeniji in uglednejši od suhcev.

»Kar pogledajte«, je rekel, »ali ste morda že videli uglednega direktorja, ki bi bil suh?«

Moj sosed se je ob teh njegovih besedah prikrito namuznil. Meni pa je pošepnil: »Glavo stavim, da ima fabrika, a najmanj delavnico.«

SUHI in DEBELI

Ko sem tega svojega soseda pazljivo motril, sem spoznal, da je iz njega govorila čista škodoželjnost. Bil je suh kot fižolova preklja.

Debeluh je nemoteno nadaljeval svoj zanimivi ekspozé.

»Ali ste morda videli, vas vprašam, suhca kuharja? Gostinsko podjetje bi ga nemudoma odpustilo, ker bi bil kaj slaba reklama za kuhinjo!«

Ker je opazil, da je vzbudil zanimanje, je primere še stopnjeval.

»Ali, postavim, akviziterja, šefa gostinske šole, da ne govorim o predsednikih dobredelnih društev in drugih humanitarnih ustanov? Kako naj bi le-te predstavljali ljudje, ki jih je komaj za pest v hlačah?«

To rekiš se je pomembno odhrknil, iskaje z očmi pritrdila v poslušajočem občinstvu.

Nastal je mučen odmor, mučen zato, ker so bele sobe brez diskusij podobne mrtvašnicam.

Kot bomo kasneje videli, je bil ta odmor presneto potreben. Nekateri so se, na primer zavedli, zakaj so sploh prišli v tisto belo sobo. Suhec, ki je prvi govoril, pa je odmor izkoristil za protinapad. Kar očitno je bilo videti, kako napenja možgane in išče argumente, da bi pobil svojega nasprotnika. V tem smo pravzaprav odkrili eno izmed bridkih karakteristik, ki veljajo za suhce: da namreč suhci veliko več časa potratijo za tuhtanje kot debeli in da je zanje razmišljanje neke vrste poklic. Iz tega povzeti aksiom bi bil torej, da je filozofija kot mati razmišljanja takorekoč domena suhih organizmov.

Zdaj prepustimo besedo spet suhcu. Vtem, ko smo razvili gornjo teorijo o filozofiji, se je le-ta namreč domislil najbolj učinkovitega sredstva, ki močnejše organizme skoraj zmerom vrže s tira.

»Kar pa se fizikulture tiče«, je začel, »bi zavoljo debeluhov lahko mirne duše propadla. Ali ste morda,« tako je snoval naprej svoj napad, »že vi-

Današnje metode normiranja dela so v naših podjetjih zelo različne. **Enotnega sistema** v naši industriji nimamo, zaradi tega pa naši strokovnjaki, ki se pečajo z normiranjem, ne delajo po nekih določenih pravilih, temveč so prepuščeni svoji osebni praksi, iznajdljivosti in lastnemu občutku. Vsek normirane delovnih norm bi moral imeti znanje iz področja tehnike normiranja dela, študija dela in osnovnega pojma o organizaciji dela — in ker je teh pri nas še malo, nimajo enotnega sistema, iz katerega bi črpali znanje v kritičnih časih. Zato nastaja sledeča škoda: postavljanje delovnih norm v plus (ohlapno), kar povzroča slabo produktivnost, nerealno prikazovanje učinka dela, nerealne cene artiklov, prebijanje plačnega sklada itd.

Normiranje dela bo treba prej ali slej obravnnavati kot najvažnejši faktor v vsakem podjetju. Zvišati produktivnost dela in odrediti točen čas nekega izdelka, je možno samo z dobrim kadrom. Na žalost, do sedaj še nimamo nobene šole oz. ustreznih tečajev, kjer bi se specializirali normiranci.

Pri nas nastopa normirski kader na različne načine: proizvodnji odtegnejo dobre strokovne delavce in pritegnejo mlade tehnike, ki so končali tehnično srednjo šolo, in tudi one, ki te šole niso mogli dokončati. Od tako različnega sestava res ne moremo pričakovati posebnega uspeha. Za vsakega normirca je potrebno, da ima tehnično znanje iz študija dela in normiranja dela, v kolikor pa tega nima, je navaden »štopar«, kar je samo drobec pravega normirskega dela. Ako pregledamo kvaliteto normircev na zapadu, tedaj opazimo, da so le-ti pred nami. Zakaj? Njihove normirce pripravljajo v specialnih šolah, ki trajajo 2 leti — seveda s primerno predizobrazbo. Na razpolago imajo tudi odlično literaturo, dočim te nam primanjkuje.

Naša industrija ne posveča dovolj pozornosti normirskemu delu (v zadnjih letih se nekoliko boljša). Nekateri ljudje smatrajo, da je ta služba nečastna (priganjači), normirsko delo nekateri podcenjujejo in ga smatrajo tudi finančno za manjvredno od drugega dela. Normirec (po dosedanjih dognanjih) nima posebne perspektive v napredovanju, dočim imajo druge stroke boljše možnosti v svojem poklicu (seminarji, tečaji, specializacija v inozemstvu). Ironija je v tem, da odhajajo v inozemstvo poedinci (normiranci), ki zastopajo razen drugih strok še normirsko delo pri povratku v tovarno pa ne vedo povedati drugega kot: delavci tam v krajšem času naredijo več kot pri nas (čeprav gre za isto delo in isti komad), toda ključa do tega uspeha ne povedo, kar je

razumljivo, — oni normirskega dela v podrobnosti ne poznajo.

Na splošno v naši industriji dosedaj še niso razčiščeni pojmi v normi in so v tem razna tolmačenja; nekaterim še ni jasno, kaj je to **realna delovna norma** in kdaj je v **resnici realna**.

V nekem podjetju postavlja normirec delavne norme takole: ker nima kronometra niti formularja za snemanje pravičnega časa, vzame ročno uro in z njo »štopa« delovni čas, nato pa izračuna normo po znanem reku: znajdi se! Ni hče ga ne kontrolira, zato meri delo tistih, ki narede največ.

V pogojih delavskega gospodarjenja je nujno, da je sleherni delavec gnotno zainteresiran na učinku svojega dela. Ta njegov osebni interes ga žene, da neposredno izboljšuje svoj delovni učinek, kar pa mu zavre normirec, ki ga kar na prejš »štopa« in zvišuje normo. Delavci to opazijo in zadržujejo tempo. — Tak način normiranja daje odpor — zaradi nepravilnega stimuliranja in tako imenovanega stiskanja dobrih delavcev, ki presegajo normo, pa se ustvarja — **nezadovoljstvo**.

Te napake zvečne niso namerne, temveč izvirajo iz pomanjkanja znanja o industrijski psihologiji.

TOČNA ANALIZA

Vsaka norma terja podrobno analizo operacije, opreme, orodja, delovnih pogojev in delavčevih sposobnosti: izvežbanost, fizična moč, inteligenca, izkušnje, temperament... na drugi strani pa skrb za delavca (dobri, zavarovani stroji, ventilacija, razsvetljava, delavni prostor), kar vse vpliva na delavčev učinek dela.

Tehnika normiranja dela se vzporedno razvija z industrializacijo in družbeno ureditvijo. Naša industrija je še po osvoboditvi izredno razvila, toda tehnika normiranja je še vedno na nizki stopnji, čeprav sta formirana dva centra za proučevanje produktivnosti dela. Potrebno bi bilo, da se omenjena Inštituta bavita tudi s problemi tehnike normiranja dela, da se organizirajo strokovni tečaji za normirce, da se izmenjajo izkušnje normircev raznih podjetij; nujno je treba urediti tudi enotni sistem za vso državo, ne glede na specifikacijo podjetij.

Pri vsem tem pa naj bo varuh delavskih teženj sindikat, ki ima polno pravico in dolžnost (posebno pri normah), prislusniti mnenju kolektiva kakor tudi posameznika. Z nesebično skrbjo naj pravično uravnava eventualna trenja.

D-m

Suhci so, hočeš nočeš, morali sprejeti izziv.

»Toda«, so predlagali, »v vsaki ekipi naj bo enako število suhih in debelih. Sodnika pa naj bosta en suhi in en debeli.«

Za sodnika k prvi ekipi so izbrali mene, češ da imam veliko glavo.

Neki suhec je to izbravo še utemeljil: »Če je obseg njegove lobanje premo sorazmeren z vsebino možganov, se nismo zmotili.«

Za izrazo naklonjenosti sem se mu zahvalil z rahlim, bolečim gibom glave, ki mi je prinesla omenjeno čast.

Na dvorišče nas je šlo kakih dvajset. V čakalnici sta ostala dva pacienta. Eden je imel v mavcu hrbtnico, drugi obe nogi.

Imeli smo tudi publiko. Uslužbenci ambulante so namreč zaslučili, da se obeta nekaj nenavadnega in so pridri na dvorišče. Neobjektivnost sodnikov je bila torej izključena. Obe ekipi sta se pomerili istočasno. Pri skokih v daljino je prvi nastopil rdečelični mladenič, ki je tekmovalje predlagal. Skočil je tako daleč, da ga nihče ni mogel prekositi. Tako je bil ta del tekme odločen v prid močnejših organizmov. Pri teku na 50 m pa so omagali skoraj vsi debeluh in tekma je potemtakem ostala neodločena. S tem je bil pravzaprav neodločen tudi izid debate, zaradi katere sta se fizično pomerili obe sprti stranki. Sam po sebi je odpadel tudi razlog za podcenjevanje enih in drugih, nastala pa je tudi potreba praznovati razveseljivi preobrat h koeksistenci. V veselje navijačev smo se vzrdoščeno prišli pod pazduhe in jo mahnil k »Terpinu« zalit pomembno spravo.

Nihče več ni pomislil na bolečine, ne na vzrok, po kaj je prišel v belo sobo. Ideja in duh sta bila tista, ki sta premagala slabotno meso.

Naslednji dan mi je otekla splanhnela. In kakor ima vsaka stvar in vsak pojav slabo in dobro stran, sem bil tega zdravstvenega preokreta vesel in žalosten hkrati. Vesel zato, ker sem bil končno zdrav in žalosten, ker ne bom nikoli več športni sodnik.

NANDE ŽUZEK

Otvoritev tristeznega kegljišča na Bledu

Kegljaški klub na Bledu, ki je bil ustanovljen meseca marca, je zgradil v bivši verandi hotela »Rikli« moderno tristezno kegljišče. Pri gradnji so se posebno izkazali člani upravnega odbora. Z udarniškim delom, pomočjo blejskih podjetij, obrtnikov in z veliko podporo Občinskega ljudskega odbora je uspelo v kratkem času zgraditi kegljišče.

V soboto, 8. septembra ob 13.30. uri bo slovesna otvoritev in tekmovanje vseh ekip Kegljiaške podzveze za Gorenjsko. Tekmovanje se bo nadaljevalo v nedeljo. Na tekmovalju bodo nastopile mladinske in ženske ekipe, ekipe rednih članov, ki sodelujejo v republiški ligi, ekipe starejših članov, »Abrahamov« in ekipe invalidov. Tekmovanje bo v borbenih partijah in v disciplinah na 100 in 200 lučajev mesana.

Prvi točki za »Triglav«

Preteklo nedeljo se je košarkaško moštvo »Triglava« na svojem igrišču pomerilo s košarkarji iz Medvod.

Po izenačeni igri so zaslužno zmagali Kranjčani 44:40 (20:21) in s tem osvojili dragoceni točki.

O sami tekmi lahko rečemo, da je bila zelo borbena. Pri domačih si je največ prizadeval Drago Petrič, ki je tudi dosegel največ košev.

Igralcem obeh moštev se je poznalo, da je šele začetek sezone.

Finale v nedeljo

Delavske športne igre kranjske občine v počastitev 20. obletnice tekstilne stavke grede h koncu. V nedeljo popoldne ob 15. uri bodo v Kranju, na igrišču NK »Triglav« finalne borbe, na kar še posebej opozarjamo občinstvo.

Delo strelske družine

„Janez Mrak“
Dovje-Mojstrana

Strelci v Mojstrani in na Dovjem so bili že pred vojno delavni. Toda šele leta 1951 je bila na pobudo ZB NOV ustanovljena strelska družina, ki si je nadela ime Janeza Mraka. Vendar začetek nekako ni bil pravi, da bi članom vllil poguma in voljo do dela. Kljub temu pa so hoteli uresničiti svoj namen: urediti strelšče v Mlačici. Zakoličili so ga že, KZ Dovje-Mojstrana jim je celo nudila potrebne količine lesa, a jim je manjkalo finančnih sredstev, da bi delo dokončali. Zalostno pri tem je, da jim njihov okrajni odbor v Radovljici ni bil pripravljen niti z nasveti pomagati.

Imeli so redno vaje; hudo je bilo le, da so morali 4 članice in 24 članov streljati z eno samo puško. Ko se jim jo pridružil še 8 mladincev, so se vsi le stežka zvrstili na vaji. Strelska družina ni imela denarja, da bi kupila značno puško. Prosil so Strelsko zvezo Slovenije zanj, a odgovoril jim na prošnjo ni nihče. Ob takem nerazumevanju je delo začelo zastajati. Zdaj živi SD »Janez Mrak« Dovje-Mojstrana le še na papirju. —zk

Plavalni miting v Radovljici

V terek zvečer so na povratku z evropskega prvenstva v veslanju nekateri člani turške reprezentance nastopili na plavalnem mitingu v Radovljici, za katerega je bilo precejšnje zanimanje, saj so razen Turkov nastopili še domači in najboljši kranjski plavalci. Od gostov se je najbolj odlikoval Ištvan Yilmaz, od Kranjčanov pa je bil zopet uspešen Brinovec z novim slovenskim rekordom za pionirje na 50 m metuljček, čas 0:26,1. Najboljši letošnji rezultat v Sloveniji na progi 200 m prsno pa je dosegel Zrimšek s časom 2:53,4. Prvi v tej disciplini je bil Yilmaz 2:53,0. Prav tako je ta tekmovalce dosegel izvrsten čas na 100 m metuljček 1:10,0.

Sporod prvenstvenih nogometnih tekem GNP ZA NEDELJO 9. SEPT. 1956

Na Bledu ob 15. uri Bled : Mladost B, služb. Cajnke.

V Bohinju ob 10. uri Bohinj : Jesenice, pionirji, služb. Podbevšek.

V Lescah ob 13. uri in 30. min. Prešeren : Bled pionirji, služb. Legat. Ob 14. uri in 15. min. Prešeren : Ločan mladinci, služb. Legat. Ob 15. uri in 45 min. Prešeren : Ločan, služb. Legat.

V Trzinu ob 15. uri Trzin B : Bohinj, služb. Ster Mirko.

V Naklem pri Kranju ob 9. uri in 30 min. Naklo : Triglav B pionirji, služb. Feldin. Ob 10. uri in 15 min. Duplje : Trzin, pionirji, služb. Feldin.

V Senčurju pri Kranju ob 10. uri Svoboda : Mladost mladinci, služb. Stefe Jože.

V Kranju igrišče »Triglav« ob 9. uri Triglav : Jesenice, mladinci, služb. Fende. Ob 10. uri in 30 min. Triglav B : Jesenice, služb. Fende. Ob 14. uri Triglav A : Mladost, pionirji, služb. Stromajer.

V nedeljo 16. septembra t. l. je prost termin.

„Jaz sem Kalandar kovač, kdo bi rad še kaj vedel?“ (IVAN CANKAR)

Prešernovo gledališče bo začelo predsezono v Trzinu s Cankarjevo socialno-politično dramo »Hlapci«

Trtje prihajajo Cankarjevi »Hlapci« na kranjske gledališke deske. To pot v znamenju proslav za 20. obletnico velike stavke tekstilnih delavcev Slovenije; in čeprav na videz ni nobene vzročne zveze med temi dogodki in našim največjim dramskim tekstom, jih v resnici drži globoka notranja vez družbenega dogajanja, započetege v drugi polovici prejšnjega stoletja, ko je na Slovenskem začel stopati na poprišče zgodovine tisti družbeni razred, v katerega nedrhih se je rodil tudi pisatelj socialist Ivan Cankar. Prav zaradi tega se je Prešernovo gledališče odločilo, da za to

Jeranova subjektivna tragika takrat šele začne. Spoznanje, da je življenje med hlapci in neznačajnejši tolikanj sramotno, da je službovanje na Goličavi, kjer župnik izpod monštrance gleda, če se je učitelj pri povzdigovanju prekrizal, duhovno suženjstvo — mu narekuje samomor. Toda vrne se njegova tiha sopotnica Lojzka in mati se je končno le omeščala in ga poklicala — dovolj za intimno srečo — za novo življenje!

V Hlapcih se pravzaprav odvijata dve tragiki: tragika zasmrajenih slovenskih družbeno-političnih razmer in individualna tragika cele vrste ljudi:

kakšna zmeta! Jerman, kot posplošeni in individualni lik naprednega izobraženca svoje dobe, ni mogel biti drugačen, kakršen je — če bi bil drugačen, bi bil Cankar lažnik! Jermanova tragika je v spoznanju, da prihajaš pregodaj, da tla niso zrela za seme, ki ga seješ! Zato se je Cankar umaknil neposredno iz politične akcije, kakor se umakne Jerman, v svojem srcu in s svojim delom pa je neprestano gojil vero, »da končno le napoči zarja tistega dne!« ko bodo sodili o dejanju in nehanju človeka ljudje Kalandrova kova.

Če bi bili »Hlapci« samo to, kar smo doslej zapisali o njih, bi bili le lep spomin na tiste grde čase. Toda »Hlapci« so še kaj več! Ali ne načelnjajo problema izobraženčeve volje v družbi? Ali ni Cankar jasno opredelil njih mesta na strani tistih, ki ustvarjajo vse dobrine tega sveta? In končno: »Hlapci« so napisani iz protesta proti Goličavi — proti duhovnemu zaslužnjevanju, zakaj vedel je, da le osveščen samostojno misleč človek — brez bergel in izposojene pameti lahko živi v skladu s človeškim etosom in le tak človek se lahko vsakomur moralno upre. Na tej ravnini so se znašli skupaj: Jerman, Lojzka in Kalandar in druge ravnine ni. Zato so »Hlapci« umetnina in taka umetnina je po svojem notranje človeškem bistvu večna.

Delo je postavil na sceno v obnovitveni režiji direktor in režiser Drame SNG — prijatelj našega gledališča: Slavko Jan. Pri izvedbi sodeluje celoten kolektiv PG, pomnožen s številnimi sodelavci kranjskega ljubiteljsstva. RADO JAN

Prizor iz »Hlapcev« Jerman in Lojzka

priliko obnovi Cankarjevo delo, v katerem se simbolično in vendar dovolj jasno javljajo obrisi tistih družbenih sil, ki imajo zgodovino pred seboj, in še bolj očito tistih, ki sodijo v ropotnico zgodovine, zakaj »narod si bo pisal sodbo sam; ne frak mu je ne bo in ne talar!«

Da, nastajanje Hlapcev sodi v čas, ko sta si na Slovenskem delila oblast »frak in talar«, v čas po državno-zbornskih volitvah 1907 — takrat so ljudje »brez števila jih je« bilo, zavrgli svojo zdravo pamet in kar tekmovali med seboj, kdo bo jasneje izpričal svojo duhovno-suženjsko vdanost novim oblastnikom — klerikalni reakciji. Mimo teh pa se je že skušala uveljavljati socialna demokracija z Marksovimi »Manifestom«. Zato je res moč trditi, da so »Hlapci« najčisteje ogledalo naših družbeno-političnih razmer proti koncu prvega desetletja v našem stoletju, ko je bilo delavsko gibanje še mlado in ni imelo, vsaj pri nas ne, jasnih perspektiv pred seboj in je bilo delavstvo v veliki večini tudi v razrednem oziru še neosveščeno.

V tem pa je tudi objektivna pogojnost tragike glavnega junaka Jermana — razmerje sil je tako, da se mora Jerman umakniti z bojišča, še preden je bitka izbojevana, Kovač Kalandar, ki ga pride bodrit za novo zborovanje — prihaja prepozno — zlomljeni individualist izroči poslanstvo na kovačeva ramena z besedami: »Vi, ki nosite v srcu pogum in v pesti moč, vi glejte, na vaših plečih bo slonelo življenje!« Tak je objektivni razplet Cankarjeve drame, čeprav se

njen najčistejši izraz pa je učitelj Jerman, ki ga nitschejansko-machiavelistični fajmošter zaplete v tiho intimno dramo, iz katere ga odrešita Lojzka in materina ljubezen — za novo življenje!

Edini resnični junak — posebljenje vsega delavskega razreda je Kalandar Kovač, osveščeni Martin Krpan svoje dobe in znanilec novih sil, »ki so do včeraj spale.« Prav v tem nesorazmerju, med intimno dramo Jermanovo in družbeno-politično tragiko dobe, je meščanski kritik vedno našel povod za trditve, da »Hlapci« niso organska, v sebi zaključena umetnina. Vendar,

USPEH POPRAVNIH IZPITOV NA KAMNIŠKI GIMNAZIJI

Majhen odstotek uspešnih

Na kamniški gimnaziji se je v novem šolskem letu vpisalo v prvi razred 200 dijakov, kar je za en razred manj kot dosedaj. Zadnja leta se je vpis v prvi razred gibal stalno okrog 250. Lani je dala kamniška gimnazija zadnjo šolsko klop iz svoje rezerve, da je omogočila otvoritev novega razreda na osnovni šoli. Letos pa spet manjka gimnaziji 30 stolov, ki jih bodo morali še nabaviti.

Šolski odbor kamniške gimnazije je bil v preteklem šolskem letu nenavadno aktiven. Te dni se je sestel že k 16. redni seji, na kateri je reševal tekoče probleme. Z zadovoljstvom je ugotovil, da je gimnazijsko poslopje čez počitnice dobilo lepo lice. Kolkor je bilo mogoče v mejah kreditov

Mladinska sekcija vaškega odbora SZDL je uprizorila v preteklem mesecu na Markovem dvorišču v Spodnji Senici Finžgarjevo ljudsko igro »Veriga«. Uprizoritev naj bi bilo nadaljevanje kulturno-prosvetnega udejstvovanja domače mladine iz Ladje ter Spodnje in Zgornje Senice.

Kmečka zgodba »Veriga« je nastala

Finžgarjeva „Veriga“ v Medvodah

leta 1910, ko sta se soseda Košir in Matjaž iz Spodnje Senice pravdala za staro »žlajdro« — verigo. Pisatelj Finžgar pravi v svojem posvetilu: »Zgodba je to in nič drugega, za ogledalo postavljena, kako strasti iz malenkosti porojene, spačijo obraz ljudski duši in jo preslepe, da tava in išče v senci, kar ji je v pogubo, ne vidi pa velikih, resnih ciljev, do katerih vodi pot ljubezni.«

Drama je bila dobro zrežirana — poudarjene so bile vse osnovne značilnosti. Deda Primoža, starčka 80 let, je prav prepričljivo podal Andrej Marko. Njegovega sina Marka je s pristnim doživljenjem igral Franci Grabnar, medtem ko je Mejača, Markovega soseda, uspešno kreiral Ivan Zajc. Tudi ostali igralci, starejši in mlajši, so pokazali lepo igro, zato jim želimo še mnogo uspehov pri bodočem kulturno-prosvetnem delu. Delavnim mladincem in mladinkam gre vse priznanje, zato tudi gmotna pomoč odločujočih ne bi smela izostati.

Drama »Veriga« je bila porojena prav na tleh sedanje uprizoritve, na Spodnji Senici, kjer še dandanašnji gospodarijo nasledniki sosedov Koširja in Matjaža. Zato je bila igra tudi tako privlačna in je vzbudila pri številnih gledalcih (zlasti pri starejših) spomine na davne dni. J. P.

S konference šolskih vodij Demokratičnost v šole

V prostorih Osnovne šole Kranj je bilo v ponedeljek posvetovanje z upravitelji osnovnih šol in ravnatelji nižjih gimnazij, ki ga je vodil načelnik Sveta za kulturo in prosveto OLO Kranj tov. Grum.

Delo na gorenjskih šolah je bilo v zadnjih letih res sistematično. Šole so se vključile vanj z veliko prizadevanostjo in zato tudi beležijo precejšen kvaliteten dvig. Način dela bo v nastopajočem šolskem letu dopuščal več samoiniciativnosti upraviteljem. Njihova naloga bo, da na vseh šolah uveljavijo načela demokratičnosti. Izpopolniti bo treba tudi družbeno upravljanje, da ne bo zgrešilo svojega cilja. V odnosih do šolskih odborov se namreč dogajajo grobe napake. Nekateri upravitelji jih še vedno podcenjujejo, zato so seje le formalne. Drugi tovariši spet pustijo, da se člani šolskih odborov spuščajo v docela strokovne zadeve, kar je prav tako nepravilno. Tudi v šolskem odboru bo treba uvesti demokratične odnose.

Glede ideološke vsebine pouka je tovariš Grum pripomnil, da ni dovolj življenjska. Še vedno je preveč besed in premalo prepričanosti. Tudi zdravstveno in socialno stanje otrok bo treba v prihodnje skrbneje nadzirati. Na marsikateri šoli so razmere take, da otroci v njih ne morejo več živeti. Treba bo resno upoštevati, da razne epidemije, ki se pojavljajo, nastopajo prav zaradi nizke stopnje higijene bodisi doma bodisi v šoli. J.

Rimske impresije

Razstava akademskega slikarja Ljuba Ravnikarja

V Prešernovi hiši je občinstvu, ki ga zanima likovno ustvarjanje — in takega občinstva je v Kranju zmeraj več — akademski slikar Ljubo Ravnikar podal obračun o svojem pomladanskem obisku Večnega mesta. »Studije iz Rima« je skromno označil umetnik zbirko akvarelov, s katerimi je napolnil oboje razstavnih prostorov. Skromnost tokrat res ni potrebna, saj je žetev relativno kratkotrajnega bivanja v mestu na sedmerih gričih obilna in klena. Razstava ne izpričuje le izredno marljivost, marveč tudi novo stopnjo v iskanju slikarjevega lastnega umetniškega izraza.

Na stenah razstavnih prostorov vise sami akvareli. Na nek način je akvarel najprimernejša oblika likovnega izraza. Tukaj je s prvo potezo čopiča že fiksirano slikarjevo občutje, doje-manje in odnos do upodabljanega predmeta. Ta tehnika le nerada dovoljuje kakršnakoli popravljanja in prekrivanja z drugimi barvnimi toni, kakršna so v navadi n. pr. pri oljih, in je zato zmeraj neposreden odraz prvotnega slikarjevega impulza in občutja. Ko ponovno ogledujem razstavljen akvarel, se mi zdi, da se je umetnik spočetka čutil človeško silno majhnega pred zgodovinsko veličino prostora, s katerega so korakale rimske legije osvajat svet, pred stebri Foruma, med katerimi so odmevale Ciceronove filipike in ki so gledali na prebodeno Cezarjevo truplo. Duhovno

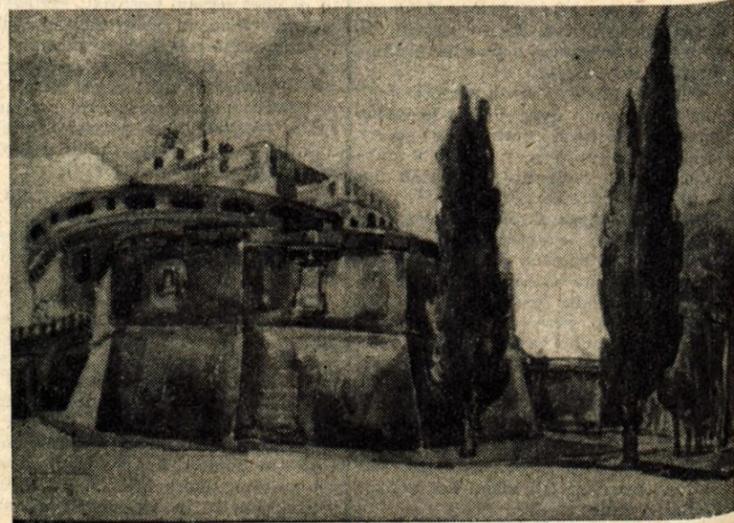
ga tlačil velikanska gmota Petrove cerkve, ki jo je tako idealno organiziral genialni stavbenik Bramante. Zmeraj znova s slikarsko spoprijema s to, v kamnu simbolizirano preteklostjo, dokler je v sebi ne premaga in ne zaživi v njem suvereni odnos umetnika do gmote, dokler ne zagleda v predmetih značilnosti, ki seva skozi obliko.

Značilna za to notranjo sprostitev je slika Koloseja s starinskim »fijakerjem«. Nič več ni sledu zavzetosti pred ogromnostjo arhitekture, marveč le rahlo ironičen smehljaj nad minljivostjo vsega velikega in vsega malega. Piniya v žgočem soncu Palatina mu predstavlja prav tolikšno oblikovno in estetsko vrednoto, kot ogromni spomenik davnine. Enako se mu godi, ko z nabrežja Tibere gleda na Angelski grad. Končno ga vidi v vsej njegovi simboliki: težka, mračna trdnjavska gmota, nad katero vise grozeči oblaki pomladne nevihte. Mračen simbol najmračnejše dobe papeštva.

Sproščen odnos do upodabljanega predmeta se odraža tudi v tehniki Ravnikarjevih rimskih akvarelov. Vse redkeje sega po grafitu, da oriše z njim oblike v pravi perspektivi; le še čopič in barvni odtенок pripovedujeta o občutju trenutka.

V prejšnjih Ravnikarjevih razstavah smo videli, da je slikar prav v akvarelu že dosegel določeno stopnjo mojstrstva. Taka na videz zavidna stop-

nja popolnosti pa zmeraj skriva nevarno čer: umetnik preneha iskati in se akademizira. Teško je reči, koliko

Ljubo Ravnikar: Angelski grad (akvarel)

je bil Ravnikar blizu tej nevarnosti, vsekakor pa ga je obisk mesta, ki je navdihnilo toliko ustvarjajočih umetnikov, krepko osvežil. Njegov prostor

bo srečen šele tedaj, ko bodo imeli vsi ljudje duše umetnikov, to je, kadar bodo imeli veselje ob tem, kar delajo. B. F.

Tatovom v tovarni „Sava“ so bile izrečene kazni

Kakor smo že v eni izmed prejšnjih števil poročali, da se bodo morali pred sodiščem zagovarjati štirje člani delovnega kolektiva tovarne »Sava« v Kranju zaradi kraje raznega blaga, so res pred kratkim pred Okrajnim sodiščem v Kranju Janez Surla, Rudolf Vrabc, Veterik Ciril ter Jurij Rozman.

Sodišče je po opravljeni kazenski obravnavi spoznalo za kriva Janeza Surla in Rudolfa Vrabc, da sta po predhodnem dogovoru v letih 1955 in 1956 postopoma vzela iz skladišča tovarne »Sava« razno gumirano blago v najmanjši vrednosti din 65.280.— na ta način, da je Surla jemal blago v skladišču in ga skrivaj dobavljal Vrabcu v prodajo, razen tega pa je Surla še sam iz skladišča vzel raznega gumiranega blaga za din 30.951.—. V pojasnitve je treba pripomniti, da je bil Surla skladiščnik v tovarni Sava, Vrabc pa trg. poslovodja trgovske poslovalnice tovarne »Sava«. Ciril Veterik in Jurij Rozman, delavca v skladišču te tovarne pa sta po ugotovitvah sodišča v letu 1954, 1955 in 1956 postopoma jemala razne izdelke in sicer je Veterik nakradel skupaj najmanj za din 153.154.— raznovrstnih izdelkov, Rozman pa za din 12.192.— gumiranega blaga. Veterik je bil poleg tatvine blaga spoznan tudi še za prikrivanje ukradenega blaga, ker je v letu 1956 sprejel od Rozmana skupaj za najmanj din 12.192.— raznega gumiranega blaga, katerega je prodal naprej vedoč, da gre za ukradeno blago.

Sodišče je obsodilo Janeza Surla na 1 leto in 6 mesecev zapora, Rudolfa

Vrabc na 14 dni zapora, Cirila Veterika na 1 leto in 4 mesece zapora ter Jurija Rozmana na 4 mesece zapora. Razen tega pa morajo tudi vsi štirje povrniti tovarni prizadejano škodo. Sodišče je pri odmeri kazni upoštevalo kot obtežilno, da gre v tem primeru za kriminalno škodo splošnega ljudskega premoženja, pri Surlu in Vrabcu pa še, da sta bila med vodilnimi uslužbenci tovarne. Surla je bil član upravnega odbora in delavskega sveta, Vrabc pa delavskega sveta.

KALILI SO NOČNI MIR

L. L. iz Kovorja in R. G. sta obtožena za kalitev nočnega miru. R. G. je v gostilni pri Ribnikarju z nedostojnimi izrazi napadel L. V., ki je pravkar zapušal lokal. Pri tem se mu je pridružil tudi L. L. in združeno sta ju ucvrla za L. V., da bi ga pretepla. Napadeni je pobegnil in se na cesti skrivil v neko šupo. Storišča sta ga zamaš zasedovala. Med potjo sta posamič srečala še dva pešca iz Loke in ju prav tako napadla. Vso pot sta razgrajala, za kar bosta tudi kaznovana.

NA KONJE NI PAZIL

J. G., kmet iz Britofa, je 14. 8. ob 20.30 uri na cesti tretjega reda v Naklem pustil konje, vprežene v naložen voz, h kateremu je bil zadaj privezan še voz zapravljenec, — in odšel po opravkih. Konja sta se verjetno naveličala čakanja in sta sama odpeljala oba vozova dalje po sredini ceste. S prvega voza so med vožnjo padali na cesto tudi hlodi. Voznika še ni bilo od nikoder, ko je konje na srečo našla patrola Ljudske milice. Živali sta nato zavili na glavno cesto, patrola pa ju je spremljala poleg voza, da ne bi prišlo do nesreče. Ko jih je voznik dohitel, je pričel na organe LM nesramno kričati, da so mu odpeljali konje. Bil je celo brez osebne izkaznice in le nerad je patroli povedal svoje osebne podatke. Zaradi nepazljivosti in žaljive organov javne varnosti nedvomno zasluži primerno kazen.

VSE NI ODPAD

C. P. s Primskovega pri Kranju je opazil, da v podjetju »Kovinar« za njihovo delavnico odlagajo litino. To je sam zmetal v Kokro, od tam pa jo je potem skrivaj odnašal na cesto in vozil k »Odpadu«. Tako je v februarju in marcu letos znosil od tam 1204 kilograme sive litine ter zaslužil pri tem 33.712 dinarjev. Ker je bil C. P. pred nedavnimi pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani obsojen zaradi raznih tatvin, ponarejanj listin ter goljufig na 2 leti strogega zapora, mu je sodišče ob novem kaznivem dejanju zvišalo kazen na 2 leti in 6 mesecev strogega zapora.

Oglašujte v „Glas Gorenjske“

Ob 20. obletnici tekstilne stavke v Kranju čestita vsem tekstilnim delavcem in pošilja borbene pozdrave

OBC. LJUDSKI ODBOR ŽELEZNIKI

Na svetlih tradicijah delavskega razreda gradimo socializem!

Ob 20. obletnici tekstilne stavke čestita

• ODEJA • — SKOFJA LOKA

Mali oglasi — Objave

Prodaj 2 kozi. — Stare Franc, Primskovo št. 71.

Prodaj kotel za žganjekuho nov 120 l. Golba Franc, Podbrezje št. 13.

Prodaj takoj vseljivo hišo. Stražišče 216, Kranj.

Prodaj rabljeno slamoreznicco. Matijevc, Podbrezje št. 86.

Prodaj mlado kobilco. — Kokalj Alojz, Primskovo (Vočanov).

Prodaj ali zamenjam za drva sadni mlin. Markič, Stražišče 81, Kranj.

Iščem čevljarkega vajenca, hrana in stanovanje preskrbljena. Mravljica Franc, Gaštev št. 2, p. Kranj.

Enodružinsko hišo na Bledu, delno vseljivo, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista pod 450.000 dinarjev.

Prodaj moško narodno nošo, 15—20 metrov gumijastih cevi Ø 1,5 cm etui (usnjeno taško) za shrambo daljnogleda, merilo za merjenje zemlje, dolgo 25 m v usnjeni dozi, čevljarstvo orodje in druge potrebščine. Tomazin, Naklo 94.

Prodaj se dobro ohranjena spalnica in čevljarstvo levoroični stroj »Singer« — zaradi selitve. Florjančič Antonija, Partizanska 3, Kranj.

Prodaj se velika železna peč primerna za lokal ali delavnico. Koroska cesta 5, Kranj.

Mlin drobilce (šrotar) na ročni in motorni pogon ugodno prodaj. Ponudbe poslati na upravo lista pod »dobro ohranjeno«.

Na cesti Stražišče — Skofja Loka — Ziri, 2. septembra izgubljeni del ispuha, prosim javiti ali oddati proti nagradi na Juvan, Kranj, Primskovo št. 86.

Sprejemmo vajenke v kuhinjo. Prehodni mladinski dom Predvdor.

Prodaj se dobro ohranjena spalnica in čevljarstvo levoroični stroj »Singer« — zaradi selitve. Florjančič Antonija, Partizanska 3, Kranj.

Prodaj se velika železna peč primerna za lokal ali delavnico. Koroska cesta 5, Kranj.

Mlin drobilce (šrotar) na ročni in motorni pogon ugodno prodaj. Ponudbe poslati na upravo lista pod »dobro ohranjeno«.

Na cesti Stražišče — Skofja Loka — Ziri, 2. septembra izgubljeni del ispuha, prosim javiti ali oddati proti nagradi na Juvan, Kranj, Primskovo št. 86.

Sprejemmo vajenke v kuhinjo. Prehodni mladinski dom Predvdor.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota 8. septembra ob 16.30 in 20. uri — izven. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora. Na čast 20. obletnice velike tekstilne stavke v Kranju — John Patrick: »VROČA KRI«. Komedija v treh dejanjih (pet slik).

Objave

Vse individualne graditelje stanovaljskih hiš obveščamo, da po sklepu UO sklada za kreditiranje stanovaljske izgradnje do nadaljnjega ne bomo sprejemali novih prošelj za stanovaljska posojila, ker je kvota za l. 1956 izčrpana. — Komunalna banka Kranj.

NAKNADNI VPIS

V IND. ČEVLJARSKO SOLO, RAZRED »PLANIKI« KRANJ

bo v ponedeljek, 10. septembra ob 14. uri v »Planiki«. Zaželeni so predvsem fantje, ki so dokončali vsaj 6. razred osnovne šole ali 2. razreda gimnazije. Interesenti naj prinesejo s seboj rojstni list, zadnje šolsko spričevalo in kolkovano prošnjo (30 din državne in 20 din okrajne takse).

RAZPIS

Centralni komite Ljudske mladine Slovenije razpisuje natečaj za mesto oskrbnika

»Mladinskega doma« v Bohinju.

Prednost imajo osebe s potrebno prakso za opravljanje te službe in ki bi se z ožjo družino nastanile v domu.

Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite na CK LMS Ljubljana, Tomšičeva ulica 9/II. soba 14. do 15. septembra 1956., kjer lahko dobite podrobnejše informacije. Plača po dogovoru.

KINO - TE DNI BOMO GLEDALI

KINO »STORŽIČ« KRANJ

7. septembra ob 18. uri ameriški film »TARZAN BRANI DŽUNGLO«.

8. septembra ob 18. in 20. uri ameriški film »TARZAN BRANI DŽUNGLO«.

9. septembra ob 8.30 in 14. uri ameriški film »NAJBOLJŠI MED NAJSLABŠIMI«.

10. in 11. septembra ob 18. in 20. uri ameriški film »STRAH«.

11. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

12. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

13. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

14. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

15. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

16. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

17. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

18. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

19. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

20. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

21. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

22. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

23. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

24. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

25. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

26. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

27. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

28. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

29. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

30. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

1. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

2. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

3. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

4. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

5. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

6. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

7. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

8. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

9. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

10. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

11. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

12. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

13. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

14. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

15. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

16. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

17. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

18. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

19. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

20. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

21. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

22. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

23. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

24. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

25. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

26. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

27. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

28. oktobra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

LETNI KINO »PARTIZAN«

7. septembra ob 19.30 uri amer. film »STRAH« — zadnjikrat.

8. septembra ob 19.30 uri dvojni program, francoski film »GOSPOD HULOT NA POČITNICAH« in ameriški barvni film »NAJBOLJŠI MED SLABIMI«. Vstopnina za dvojni program 50 dinarjev.

9. septembra ob 19.30 uri dvojni program, premiera jugoslovskega filma »LAZNI CAR« in ameriški barv. film »PROTI VSEM ZASTAVAM«. Vstopnina za dvojni program 50 dinarjev.

10. in 11. septembra ob 19.30 uri premiera nemškega filma »DOKLER BOŠ PRI MENI«.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE

8. septembra ob 18. in 20. uri amer. film »STRAH«.

9. septembra ob 10. uri amer. film »TARZAN BRANI DŽUNGLO«. Ob 16. in 18. uri ameriški barvni film »NAJBOLJŠI MED SLABIMI«.

11. septembra ob 20. uri jugoslovskega filma »LAZNI CAR«.

KINO NAKLO

8. septembra ob 20. uri jugoslovskega filma »LAZNI CAR«.

9. septembra ob 18.30 uri ameriški film »STRAH«. Ob 20.30 uri ameriški barvni film »NAJBOLJŠI MED SLABIMI«.

10. septembra ob 20. uri ameriški film »STRAH«.

OBVESTILO

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kranju (Golniška c. 7) tel. št. 488 in 489

opozarja,

da sprejema stranke vsak dan od 8. do 11. ure,

pokojninski referat in likvidatura

pa le vsak ponedeljek in petek od 8. do 11. ure,

Izven tega časa uslužbenci strank ne bodo sprejemali.

Stranke prosimo, da v lastnem interesu in v interesu uspešnega dela na Zavodu upoštevajo to navodilo.

Kaj ima na speedu

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 19.30 in 22.00. uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah pa so ob 6.05, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21.00. uri. Oddajo »Zeleli ste, poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 14.15. uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30. uri.

SOBOTA, 8. SEPTEMBRA

11.45 Pionirski kotiček.
12.00 Pesmi in plesi jugoslovskega naroda.
12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel.
13.35 Arije in dueti iz priljubljenih oper.
14.30 Tedenski športni pregled.
16.00 Utrinki iz literature — Kristina Lavant: Vrček.
16.20 Koncert po željah.

18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
18.45 Okno v svet: Samostojni Maroko.
20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 9. SEPTEMBRA

8.00 Otroška predstava — Asta Znidaršič: Kraljična brez bisera (radijska igra).
8.35 »Pod vaško lipo«... (pisan sporod slovenskih narodnih pesmi — izvajajo Zadovoljni kranjci, Veseli godci, Planinski oktet, Danica Filipič, Greta Ložar, Franc Koren in Avgust Stanko).
9.30 Še pomnite tovariši — Ivka Križman: Tekstilni štrajk pred 20 leti.
12.00 Pogovor s poslušalci.
16.30 Milan Merčun: Triglavska stena (reportaža).
20.00 Večerni operni koncert.
21.15 Ritmi in melodije.

OVEN
MILNI PRAŠEK
Z FINO PERILO, VOLNO IN SVILO

TROPSKA SIMFONIA

»Iz Muza ne! Počakaj, da pridemo v Choco!«
Jezno udari z nogo ob tla. »Ne, nočem več čakati! Nekaj dni še počakam, morda najdem smaragd ali dva, ki ju pogoltnem. Potem bom imel potno blagajno s seboj kar v želodec, hahaha! Škoda, fantje, da nimate nobene korajže več! No, pa dobro spi, dedo!« Odšel je, jaz pa ležim v mrežnici in preudarjam ali naj tvegam z njim ali ne. Ne da bi prišel do zaključka, kmalu zaspi. Caruso ta večer ni pel.

CARUSO

Sicilijanec z zlatom v grlu ne bo več pel! Caruso je umrl. Več tednov potem, ko smo pospravili prve pečene piščance in sem že zdavnaj delal pri razstreljevalni četi, se je zgodilo.

Italijan, ki je prišel v Muzo, da si prihrani denar za glasbeno izobrazbo, je postal naenkrat zlovoljen in neprijazen do vsakogar. Ko bi bil moral peti pred direktorji za odškodnino dvajsetih pesosov, se je temu uprl z vsemi štirimi in drugo jutro so pripovedovali:

»Caruso je pobegnil!«

Pri kosilu pa se je že razširila vest, da so ga že ujeli in sicer so ga našli pri Aniti, pri domnevni prijateljici ali sužnji večnega Juda. Dekle je Italijana medno ljubilo in ko so vojaki pod vodstvom večnega Juda vdrli v njeno stanovanje, so bili tudi njeni kovčki pripravljene za odhod. Grizla in praskala je, ko so prijeli Carusa.

Vojaki so odpeljali Carusa, večni Jud pa je udrihal po Aniti, dokler se ni vmešal seržant čete in mu zagrozil, da mu porine bajonet v trebuh.

Lopov pa je potem takoj poskrbel zato, da so Carusa rentgenizirali. — Po drobcih v presvetljenem želodec se je dalo sklepati, da je res pogoltnil smaragd.

Ker je uprava Italijanu hotela dobro, so mu dajali najprej območna odvajalna sredstva, ki pa so ostala brez učinka. Smaragdi niso hoteli zapustiti pevčevega želodca. Nato pa je bil operiran in našli so v njem dva lepa kamna.

Caruso je med zdravljenjem, kot se je zdelo, postal spet prvi dopust, kajti dal z gosposmod pri vodstvu sporočiti, da ob-

žaluje in da naj mu za božjo voljo oprostite in naj ga nikdar ne pošiljajo na delo v jame, kjer stoji voda do pasu.

Gospodje so tudi bili pripravljeni zatisniti oko, toda večni Jud, ki Italijanu ni mogel pozabiti zadeve z Anito, je ugovarjal in zato so sklenili, da dodelijo Italijana po ozdravljenju za en teden za kazen ljudem večnega Juda.

Tako se je tudi zgodilo in zlobni geolog je tako ravnal z revežem, da je od obupa čisto ponorel; saj ni vedel, da bo trajalo trpljenje očiščevanja pod bičem geologa samo teden dni.

Posrečilo se mu je, da je pri neki priložnosti skrivil enega tistih papirnatih zavitkov, ki jih imenujejo dinamitne patrone. In s to je šel večeraj v pralnico.

Pravili so, da je vtaknil patrono med zobe in udaril s kladivom po njej. Če je bilo res tako, ne ve nihče. Kajti, ko je zagrmelo in pomedlo pralnico ter neslo njeno streho iz valovite pločevine petdeset metrov daleč, takrat se Carusa ni dalo več spravevati.

Sele, ko se je polegel prah in so groblje pospravili, so našli ob zapestju odtrgano pevčovo roko. Drugega nič!...

Večni Jud je stal pozneje dolgo na mestu, kjer se je dvigala pralnica in Sam ga je slišal, da se je smehljaj.

Jaz pa mislim od takrat na Anito in komaj čakam na svoj prvi dopust, kajti vprašal jo bom, kako in kaj je s tem človekom, ki mu pravijo večni Jud. In kaj je z njo, z Anito.

Drug za drugim se vrste vroči dnevi v Muzu, polni strahotnega trušča in nečloveškega trpljenja. Kratki so večeri, ko se pomenjukujemo, razmišljamo, smejemo, pa tudi preklinjamo in pijemo!

Nihče od nas ni do zdaj še izbral ponudbe Angležev, da bi šel k njim po knjige. Saj smo preveč utrujeni, preveč stepeni, da bi mogli čitati.

Mnogo jih je, pravzaprav so večinoma vsi, ki se sploh ne prebude več iz svojega živalskega ždenja. In dozdeva se mi, da je tudi John Adams Safegrace Harkensmith tik pred zlomom, čeprav je neverjetno žilav.

Po dramu s Sicilijancem je postal Billy spet nemiren. Ves dan pripovedujejo o tem, kako bo bežal in je hud, ker drugi nočemo z njim. In

VZHODNO OD KRANJA

Pičlih sto deset kilometrov zračne linije od Kranja, ob bregovih Drave, tam, kjer se zaključijo gorski grebeni Pohorja in Kozjaka in od koder pridemo na Dravsko polje in dalje v znano deželo luka ter slovenjgoriškega belega vina, je Maribor. — Mesto ima s Kranjem mnogo podobnosti; staro se prepleta z novim, dežela je povezana z mestom preko tovarn in trga. Mesti sta si podobni še po tekstilni in drugi industriji. V enem, kakor v drugem mestu je stanovniška stiska in v enem, kakor v drugem mestu si prizadevajo pritegniti čimveč turistov. V Mariboru poskušajo doseči to z žičnico, na katero čakajo že nekaj let. Kdaj bo go-

pa so porasle s smrekovimi in listnatimi gozdovi. Nedelja je bila, ko sem prišel na Mariborsko jezero. Ker sem bil v družbi domačina, se ob obali nisem preveč obotavljal in zavila sva v čolnarno Brodarskega društva »Sidro«. Čolna nisva dobila, ker so se kandidati vrstili že od zgodnjih dopoldanskih ur. Zakaj sem se lahko vozil ob jezeru s kolesom in ne na jezeru s čolnom, sem kmalu videl. Na obalah ob čolnarnah, teh je namreč več, je bilo polno ljudi in približno 200 različnih plovilnih objektov je vso nedeljo zasadenih in če računamo, da se na čolnu ne vozijo ljudje posamič, lahko

in ko sem hotel kupiti kabino ali omarico, nisem uspel. Na otoku je bilo tisti dan že preko osem tisoč ljudi. Seveda, ne vsi naenkrat, toda zvrstili so se od osme ure pa do treh popoldne, ko sem kupal vstopnico. Kaj sem hotel, odšel sem na otok in s prijateljem sva menjaje pazila na obleko. Ker sem bil v Mariboru nekaj dni, sem opazil še več posebnosti. Mesto bi morali imenovati: mesto granitnih kock. Razen dveh, treh ulic, so vse ostale mestne ulice tlakovane in mrim, da granitne kocke, ki povrh vsega niso niti zalite z asfaltom, niso blagodat za kolesarje in motoriste. Ne bi mogel trditi, da se ljudje v mnogem razlikujejo od Kranjčanov. Ob osmih zvečer so bile ulice polne in kar prijetno je bilo pogledati živ žav na ulicah. Menil bi: velemesto, ki ima dramo, opero, kinodvorane, baletni ansambel, radijsko relejno postajo s tri urnim lastnim programom, takorekoč tri kolodvori, toda ob osmi uri je bilo mesto izumrlo. Kmalu sem vedel kakšen nenavaden pojav je to: vrata zabavišč so se zaprla in do desetih bo ostalo mesto prazno. Potem bo pet, ali deset minut vse na nogah in to urnih in do naslednjega dne do pete ure zjutraj bo mesto spalo spanje pravičnega. V šali mi je prijatelj dejal: »Izumrlo mesto« in skoraj bi lahko rekli, da je to posebnost Maribora.

V Mariboru sem imel predstavo, kako je izgledalo preseljevanje narodov. Prebivalci Maribora se premikajo v skupinah in to večkrat na dan, v točno odrejenem času. Zjutraj je od petih do šestih vse na nogah, bolje rečeno na kolesih (v mestu je namreč okrog 50 tisoč koles). Potem mesto izumre do osme ure, ko gredo gospodinje kolektivno po kruh, solato in meso. Do dveh popoldne je vse prazno. Ob dveh trume kolesarjev, most preko Drave je napolnjen do zadnjega kotička. Ob dve in petnajst je mesto zopet izumrlo. Do petih nič — žive duše ni na cesti in Mariborčani se ne morejo pritožiti, da je vroče. In za zaključek kolektivnega premeščanja v prostoru: finale za kino.

Verjetno bi imelo mesto še več posebnosti, žal pa jih nisem opazil. Videl sem, da so izložbe okusno aranžirane in se lahko dve največji mesti, Beograd in Zagreb pred mariborskimi izložbami skrijeta. Posebnost je morada to, da so začeli letos graditi komaj dve stanovanjski hiši. Tudi to je način reševanja stanovanjske stiske. Lahko bi rekli, da je posebnost tudi to, da je mesto 78 km² upravno razdeljeno na štiri občine. Tako je mesto, ki je oddaljeno od meje le 17 km. Nekaj drobnega iz devetega največjega mesta v Jugoslaviji. Bližina meje bo vsekakor vsaj nekaj kriva, da je mesto tako, kakršno je.

M. C.

POGLED V SREDIŠČE MARIBORA

tova, je bolje, da ne razglabljam. Mesti se seveda razlikujeta po številu prebivalcev; Maribor ima sedaj že okrog 85 tisoč meščanov in s hitrimi koraki se hoče v legendi na zemljevidih uvrstiti med gesla: mesta nad sto tisoč prebivalcev. Kdaj bo to? Samo še nekaj let, če bo šlo tako naprej.

To so bežne ugotovitve o mestu, ki je le pičlih sto deset kilometrov zračne linije oddaljeno od Kranja.

Ko sem bil v vročem »pasjem« mesecu avgustu v Mariboru, me je presenetila neka posebnost, ki je Kranj nima, seveda brez krivde kogarkoli. Ta posebnost poletnih dni je Mariborsko jezero. Nastalo je po zgraditvi velike hidrocentrale za Mariborskim otokom. Vodna gladina se je zaradi jezga dvignila za 13 metrov in nastalo je obsežno jezero, dolgo deset km, na nekaterih mestih pa nad 400 m široko. Kaj hoče industrijsko mesto lepšega kot jezero, ki se razteza do Ruš, obale

trdim, da je v nedeljo popoldne nad 500 ljudi na jezeru.

Na jezeru sem pogorel in kljub lepim čolnarnam, številnim čolnom, jadrnicam, kanujem, kajakom in sandolinam, sem ostal še vedno na trdnih tleh. Odpravil sem se na vzhod in kmalu sem prišel do Mariborskega otoka.

Kot tujec sem se prav za prav začudil, da vsaki stvari pravijo Mariborčani »mariborsko«. Začnimo pri jezeru, pravijo mu Mariborsko, dalje Mariborska hidroelektrarna, Mariborski otok, Mariborska pivovarna, Mariborska tekstilna tovarna, mariborska in zopet mariborska. To me je nekoliko motilo, posebno, ko sem na raznih dopisih videl take napise: Mariborska livarna, Maribor. Ne vem, ali niso ekonomični, ali pa dajo na ime Maribor in na vse izvedenke toliko, da jih vsakikrat na debelo uporabljajo.

No, ustavljal sem se pač na Mariborskem otoku. Nedelja popoldne je bila

Hudo je na svetu... Dvakrat hudo za moža, ki ima ženo, kakršna je moja Marjana... Trikrat hudo za človeka, ki ima tur na nosu. — O, da — ko bi videl moj nos — pa saj to sploh ni nos... Nič bi ne rekel, če bi imel tur na kakšnem intimnejšem mestu telesa, recimo na zadnjem oblihu (kakor moj kolega); če pa ti tisti one požene sredi obraza, na samem nosu, je pa preklemano žaltava. Pa kaj bi vam pravil. Le to vam povem, da je postal moj nos prav fantastičen. Stavim, da bi z njim povzročil splošen preplah, če bi se prikazal na ulici. Zato pa rajši čepim doma in preklinjam ko Turek.

Potlej pa še moja Marjana — pod zemljo me bo spravila s svojim jezikom.

Pomislite, sinoči mi je dejala, da moj nos sploh ni več nos, temveč vohalo — pravcati buzdovan, za katerega naj si takoj priskrbiš orožni list. To me je pa le pogorelo. »Cekar stari,« sem zarenčal, »kar sama si nabavi orožni list za svoj strupeni jezik!« Pa me je ljubeznivo potroštala: »Kaj le čepiš doma, ven pojdi, da si ohladiš sitnost!«

»Mādonca, kam pa naj grem s takim nosom?« sem planil.

»Ne bodi natančen,« je zinila tjavdan, »saj se iz aeroplana ne vidi.«

C, strela skrhana, če bi jo takrat dobil v roko...

Zavoljo ljubega miru sem z robcem zakamufiral nos in odšel z doma. Spotoma sem razmišljal, kako lepo bi bilo na svetu, če ljudje ne bi poznali jezice. Se predstave v kinu v Ljubnem bi potekale brez razburjenja. Če v tem kinematografu čimprej ne zasedež svojega sedeža, se utegne zgoditi, da boš film gledal stoje. Pogosto se namreč zgodi, da izda blagajna za isti sedež 2 ali več vstopnic, in kdo ima do sedeža pravico? Salomonška razsodba se glasi: Kdor prej pride — prej melje! — Človek bi počil od jeze.

Povsod jeza... Se v »Gamsovem rajcu« nad Preddvorom ti ni prizanešeno.

V tamkajšnjem gostišču ti namreč k enemu litru pijače prinese le 2 kozarca. Če nevljudno natakario opozoriš, da bo pijačo pilo 5 ljudi, te zavrne: »K enemu litru ne prinesem več kot dva kozarca.«

Ali ste že slišali za tiste gasilce, ki so brizgalo zapili? Se ne? Bojda je bilo v Butalah... Tamkajšnji gasilci so namreč tako pogosto prirejali veselice, da so morali končno prodati brizgalno.

Ni dolgo tega, kar sem hodil po Primskovem pri Kranju in užival nad vabljivimi lepaki: Gasilska veselica na Primskovem, 30-letnica gasilstva v Britofu, Odredov gasilski nastop v Predlošljah z veselico, pa v Vogljah, Olsčevku, 60-letnica gasilstva v Preddvoru z veliko veselico in spet veselice: v Tržiču, v Podbregzah, v Dupljah, Naklem, Podnartu, pa Gasilske mogle

vaje (moke vsekakor) v Brnikih, na Pokričici itd., itd. Prav bi bilo, če bi prireditelji na plakate pripisali še: za zabavo bodo poskrbeli znani — prelepači.

Pa sem ondan srečal nekega znanca — gasilca. Ker so imeli tudi v njegovem kraju veselico, ki se je — kakor je bilo slišati — menda končala z izgubo, sem ga vprašal: »Ti, ali ste res imeli z veselico deficit?«

Pa je možakar krepko pljunil in dejal: »Deficit... hudiča deficit — zgu-bo smo imeli, pa ne deficit!«

Vrlim gasilcem — veseljarjem bom povedal še tole zgodbo:

Nekoč so imeli gasilci veselico in ko je doseglo veseljarjenje višek, je zdajci završalo med ljudmi. Krik iz stoterih grl: Požar! Gori! gori! — Pa so vrli gasilci gasili in gasili vse dotlej, dokler ni vse do tai pogorelo — z brizgalno vred.

Po številnih gasilskih veselicah so deč so gasilci mnenja, da je vseeno, kaj gasiš: požar ali žejo. Važno je to, da gasiš!

Saj pravim, z ženskami je pa res križ. Na uho mi je namreč prišlo, da mi mnoge Kranjčanke, in verjetno tudi številne Gorenjke, na moč zamerijo, ker sem nedavno v bodicah hvalil svojega prijatelja, češ da me le-ta vselej, kadar ima v hiši vesel dogodek, ljubeznivo povabi k udeležbi. Ja, kaj pa je to takega, če so mu umrle že tri žene, pa me je še vselej povabil k pogrebu?

Ze vem, kje tiči zajec? Pa kaj bi sicer govoril. Pravim le, da pride v zakon do marsičesa. Zenske zagovarjajo ljubezen, zvestobo in zakonsko sožitje po svoje, moški pa po svoje in kaj sledi iz tega? Zenske kriče: vseh nesporazumov v zakonu so krivi moški... moški pa — največkrat zavoljo ljubega miru molče in se tolčejo po glavi, češ — zakaj sem se oženil!

Da bo vsem zakoncem in nezakoncem ustrezno, naj si dobro prebero naslednje vrstice (ženskemu svetu se bom itak na smrt zameril):

Moški, vedite, da je vsako ugibanje o ženskih vrlinah brezplodno. Miži ali glej — ženske še z odprtimi očmi ne spoznaš. In ko jo spoznaš, ni več zanimiva. Vsa nesreča se pa začne s sanjavimi ženskimi očmi, ki so kakor roman; vsak pogled pravi: nadaljevanje sledi! Toda, če ti ženska ponudi roko in srce, vzemi le srce, toda pazi, da spriči ljubezni ne oslepiš, kajti spregledal boš šele v zakonu. In kako je v zakonu? Oba goljufata... Mož se dela odkritega, ženska pa nedolžno... pa sta »kvič«. Zato pa se držite sledečega pravila: Zaljubiti se je treba pogostoma, zaročiti redkokdaj, poročiti nikoli!

To je v kratkem vsa filozofija ljubezni. Če pa se moški poroči, tedaj stori zadnjo in največjo neumnost na svetu... — O zakonskih blagodatih pa prihodnjč. Pa brez zamere!

Vas pozdravlja Vaš Bodičar

M O L O A D A R A S T

Mačje solze

Veliki mišji poglavar je pozval k sebi ves mišji rod. Priskakljale so miši iz vseh lukenj in kotov; s podstrešja, iz shrambe, iz kleti, iz kašče in s skednja; še celo nekoliko poljskih miši je bilo zraven. Te so bile častni gostje, kot se reče.

Modri Sivko Brkež, mišji poglavar, je spregovoril:

»Dragi moji podložniki! Zaradi hudih težav, ki nam jih povzročata zlobna mačka Krempulja, sem bil prisiljen sklicati ves rod na posvet. Ponašanje Krempulje je že presešlo vse meje dostojnosti. Ne mine dan, da ne bi požrla koga izmed vas. Odkar je ona pri hiši, ne moremo več v miru pojedti obrokov sira, slanine, žita in drugih dobrot, katere nam daje dobri človek na razpolago. Temu je treba napraviti konec. Sklicati sem vas, da slišim vaše predloge, potem pa bomo ukrenili kar je potrebno.«

Mišji zbor se je popolnoma strinjal s poglavarjevim mnenjem. Padlo je predlogov nič koliko. Bilo je dobrih in slabih, kot se po navadi dogaja ob takih prilikah. Borbeni miš Glodavka je na primer predlagala, naj bi se Krempuljo zvezalo ter jo izpostavilo na milost in nemilost hudemu psu čuvaju Packu. Iz tehničnih razlogov ta predlog ni bil sprejet. Po dolgotrajnem posvetovanju je zbor sklenil poslati Krempulji odposlanstvo, ki naj jo z lepimi besedami pregovori k dostojnemu ponašanju. Za odposlanstvo so izbrali pol ducata najpogumnejših miši s Črnoočko na čelu, ki je znala umetelno uporabljati besede.

Krempulja je pravkar dremala, ko je dospelo mišje odposlanstvo, ki se je iz previdnosti ustavilo v primerni razdalji. Vodja odposlanstva, zgovorna Črnoočka, je hudobnico zelo spoštljivo

nagovorila. Najprej je v imenu vsega mišjega rodu pozvala Krempuljo, naj preneha s preganjanjem in moritvijo nedolžnih miši, ki zares ne store ni-

dobrote, brez zavisti drug do drugega?

Lepo je govorila Črnoočka; dejal bi, skoro pesniško in zelo ganljivo. Krempulja je zazehala in kazno je bilo, da

komur nič zalega. Sira in slanine pa mleka in drugih dobrot da je dovolj za vse, tako za njo, Krempuljo, kakor za uboge miši. Zakaj ne bi potem vsi

lepo složno živeli in v miru uživali te

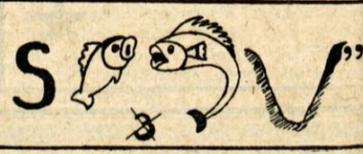
jo je Črnoočkin govor močno ganil, kajti njene mačje oči so zalile prave pravcate solze!

Z radostjo je mišje odposlanstvo to opazilo. Hudi Krempulji se je le

omehčalo zakrknjeno srce! Črnoočka je poiskala še lepših in vzvišenejših besed sprave in odposlanstvo se je z zaupanjem v mišjih srcih pomaknilo bliže.

Tedaj je Krempulja poskočila in čof! čof! bilo je po mišjem odposlanstvu. Njeno srce je ostalo zakrknjeno in je mišje odposlanstvo z zadovoljstvom požrla.

Od tedaj, pravijo, mačje solze niso mnogo vredne.

Rebus

Rešitev:

(S)IQIS

IGRICA

Kako se zabavajo otroci na našem dvorišču, sem vam že pravil in opisal nekaj igric. Pa to še ni vse, vedno privlečejo na dan kaj novega. Najbolj iznajdljiv je Kljunov Tonček, ta jih ima za ušesi na kupe. Oni dan jo je primahal na dvorišče kar po berglah in ni minila dobra ura, pa je bilo že pol otročadi na hoduljah in se prekopčevalo po dvorišču. Pa sem stopil mednje in jih povprašal, kako so tega šmenta tako hitro napravili. Piškurjev Bogo, ki se bo šele v jeseni pognal čez šolski prag, mi je začel modro takole razlagati:

»Vzemi dve dolgi palici (Bogec rad malo pošelja — pa mu ne zamerite) in dve pedi od tal približno majhno deščico. Potem stopi na deščici in z rokama drži konec palice ter poskusi tako hoditi. Samo glej, ker si star in neroden, da še ne boš prekopičnil.« Potegnil je z rokavom na debelo pod nosom, se namuznil in še zinil: »Na, tu imaš moje bergle, če si junak, pa zleži nanje.«

Seveda sem se moral pred njim postaviti in zajahati tisto novo čudo. No, kaj bi še danes imam nos podobno kumari, ker sem tistega dne pooral z njim na debelo mater zemljico in kakor polit cucek zginitil z dvorišča. E, da

bi pa vi videli, kako se mi ona frnikula posmehljivo smeje, ko me zagleda in prav nedolžno vedno povpraša: »Kdaj bova špet hodila po berglah?« Da bi ga hudokljuna po nosu.

Ali že veste?

KDAJ IN KAKO JE NASTAL KLIC SOS

SOS je mednarodni znak za klic na pomoč. Kadar je ladja na morju v stiski, pošilja njen radiotelegrafist klic SOS in točno navedbo zemljepisnega položaja ladje.

Ko se je potapljal angleški parnik »Titanic« ponoči 13. aprila 1912 pri Terranovi, bi ladijski telegrafist, po odredbi kapitana, moral klicati za tisti čas dogovorjeni znak na pomoč CQD. Zaradi strahu je klical začetne črke neke molitve »Save our Souls« (rešite naše duše) in klic trikrat ponovil. Od tistega dne so črke SOS pa vseh morjih postale brezlični klic na pomoč v nesreči.